Załącznik nr 2.
do programu studiów na kierunku *Biotechnologia medyczna*

Karty przedmiotów fakultatywnych dla

I ROKU STUDIÓW II STOPNIA NA KIERUNKU BIOTECHNOLOGIA MEDYCZNA

dla cyklu kształcenia 2021-2023

rozpoczynającego się w roku akademickim 2021/2022

Forma studiów: **stacjonarne**
Poziom kształcenia: **studia II stopnia**
Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Rok studiów: **I**

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: Biotechnologia Medyczna	**2. Poziom kształcenia:** II stopień **3. Forma studiów:**
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: Wolne rodniki w biologii i medycynie	
7. Status przedmiotu: Fakultatywny	

8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się

Założeniem kształcenia jest zdobycie przez studentów wiedzy dotyczącej procesów wolnorodnikowych zachodzących w układach biologicznych, komórkach i organizmie.

Cele kształcenia to: Poznanie budowy chemicznej i klasyfikacji wolnych rodników oraz ich reaktywności w układach biologicznych. Poznanie właściwości reaktywnych form tlenu w organizmie. Zapoznanie studentów z metodami badań wolnych rodników w próbkach biologicznych. Zdobycie wiedzy o generowaniu wolnych rodników w tkankach, substancjach leczniczych oraz produktach spożywczych pod wpływem czynników fizycznych. Zdobycie wiedzy o efektach wolnorodnikowych towarzyszących oddziaływaniu zewnętrznych czynników fizycznych na organizm. Poznanie efektów wolnorodnikowych zachodzących w tkankach podczas diagnostyki medycznej i terapii z wykorzystaniem metod fizycznych. Zdobycie umiejętności praktycznych w zakresie eksperymentalnego wyznaczania koncentracji i właściwości wolnych rodników w próbkach biologicznych. Zdobycie umiejętności analitycznych i pomiarowych w zakresie spektroskopowego oznaczania wielkości oddziaływań substancji z wolnymi rodnikami.

Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM

w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01, K2_W07, K2_W09, K2_W13

w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U03, K2_U05, K2_U09, K2_U11, K2_U15, K2_U16, K2_U17, K2_U20, K2_U21

w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K03, K2_K07

9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Zaliczenie na ocenę – test wyboru	*
W zakresie umiejętności	Obserwacja	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

* zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Biofizyki, 41-200 Sosnowiec, ul. Jedności 8, bpilawa@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: prof. zw. dr hab. n. fiz. Barbara Pilawa	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość podstawowych praw biofizyki, definicji oraz jednostek wielkości fizycznych**.**	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Tabele wielkości fizycznych i ich jednostek
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala wykładowa ul. Jedności 8, Sala ćwiczeń w Katedrze i Zakładzie Biofizyki
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Biofizyki pokój nr 05 Godziny konsultacyjne ustalone przez studentów z prowadzącym zajęcia

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Charakteryzuje rodzaje wolnych rodników, opisuje ich klasyfikację i aktywność w procesach zachodzących w organizmie człowieka.	K2_W02 K2_W07
P_W02	Charakteryzuje właściwości wolnorodnikowe komórek i tkanek.	K2_W07
P_W03	Objaśnia zjawiska wolnorodnikowe zachodzące w różnych tkankach i narządach w stanach chorobowych.	K2_W01 K2_W07 K2_W09
P_W04	Objaśnia wpływ reaktywnych form tlenu na komórki, tkanki i funkcjonowanie narządów.	K2_W13
P_W05	Opisuje efekty wolnorodnikowe oddziaływania zewnętrznych czynników fizycznych na organizm i próbki biologiczne.	K2_W13
P_W06	Rozpoznaje i objaśnia parametry fal mechanicznych, promieniowania jonizującego, pól elektrycznych i magnetycznych stosowanych w diagnostyce i terapii medycznej, dla których generowane są wolne rodniki.	K2_W01
P_U01	Analizuje z wykorzystaniem aparatury fizycznej koncentrację i rodzaj wolnych rodników w próbkach biologicznych.	K2_U03 K2_U05 K2_U09 K2_U11 K2_U15 K2_U16 K2_U17

		K2_U20 K2_U21

20. Formy i tematy zajęć	Liczba godzin
20.1. Wykłady	
Definicja i rodzaje wolnych rodników.	**1**
Trwałość kinetyczna i termodynamiczna wolnych rodników	**1**
Reaktywne formy tlenu i ich aktywność w reakcjach biochemicznych.	**2**
Właściwości wolnorodnikowe komórek i tkanek	**1**
Procesy wolnorodnikowe w różnych tkankach i narządach w stanach chorobowych.	**2**
Wolne rodniki w terapii fotodynamicznej.	**2**
Generowanie wolnych rodników w próbkach biologicznych i w organizmie przez czynniki fizykochemiczne.	**2**
Wolne rodniki w biopolimerach melaninowych, biomateriałach, substancjach leczniczych i produktach spożywczych.	**2**
Efekty wolnorodnikowe zachodzące w tkankach podczas diagnostyki medycznej i terapii z wykorzystaniem metod fizycznych.	**2**
20.2. Seminaria	
Rodzaje wolnych rodników w biopolimerach melaninowych.	**1**
Wyznaczanie koncentracji wolnych rodników w biopolimerach melaninowych. Wzorce paramagnetyczne.	**2**
Wpływ dia- i paramagnetycznych jonów metali na koncentrację wolnych rodników w melaninie.	**2**
Oddziaływania magnetyczne w melaninach. Zastosowanie metody ciągłego nasycenia mikrofalowego widm EPR.	**1**
Wpływ promieniowania UV na wolne rodniki w substancjach leczniczych.	**1**
Wyznaczanie koncentracji wolnych rodników generowanych w próbkach biologicznych podczas ekspozycji na promieniowanie UV.	**1**
Spektroskopowe badania procesu termolizy w wybranych próbkach leczniczych.	**2**
Oddziaływania wybranych substancji leczniczych w wolnymi rodnikami. Zastosowanie metody EPR.	**1**
Optymalizacja pod względem wolnorodnikowym warunków sterylizacji wybranych materiałów.	**2**
Generowanie wolnych rodników w biomateriałach przez promieniowanie laserowe.	**2**
20.3. Ćwiczenia	

21. Literatura

Podstawowa

G. Bartosz, Druga twarz tlenu. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004

Z. Jóźwiak, G. Bartosz (red.), Biofizyka. Wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005

G. R. Eaton, S. S. Eaton, K. M. Salikhov (Eds.), Foundation of modern EPR. World Scientific, Singapore, New Jersey, London, Hong Kong 1998

U**zupełniająca**

F. Jaroszyk (red.), Biofizyka. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2001

A. Z. Hrynkiewicz, E. Rokita, Fizyczne metody diagnostyki medycznej i terapii. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000

E. G. Rozancew, W. D. Sholle. Chemia organiczna wolnych rodników. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1985

J. Stankowski, Hilczer W. Wstęp do spektroskopii rezonansów magnetycznych. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005

D. Halliday, R. Resnick, J. Walker, Podstawy fizyki. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia drugiego stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: Nad ranem w Czarnobylu – promieniowanie w biotechnologii	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Podstawowym celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z tematyką promieniowania, ze szczególnym uwzględnieniem promieniowania jonizującego. Tematyka przedmiotu obejmuje także zaprezentowanie zagrożeń, jakie ze sobą niesie promieniowanie, uwidocznienie korzyści, jakie można odnieść w wyniku jego praktycznego wykorzystania, zwłaszcza z punktu widzenia biotechnologa. Studenci będą też mieli szansę zapoznać się z metodami pomiarowymi i sposobami ochrony radiologicznej. Poznają wpływ promieniowania na zdrowie człowieka i innych żywych organizmów i nauczą się interpretować najbardziej podstawowe wyniki badań uzyskanych dzięki promieniowaniu. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K1_W01, K1_W03, K1_W07, K1_W09, K1_W10, K1_W12, K1_W13, K1_W15, K1_W20, K1_W29, K1_W37, K1_W40 w zakresie umiejętności student potrafi: K1_U09, K1_U13, K1_U17, K1_U18, K1_U21, K1_U23, K1_U26, K1_U28, K1_U44, K1_U45, K1_U49, w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K1_K01, K1_K06, K1_K12, K1_K14, K1_K16	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**3**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się		
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Obserwacja	Dostateczna aktywność, prawidłowa postawa, obecność na zajęciach
W zakresie umiejętności	Wykonanie projektu praktycznego	Prawidłowo wykonany projekt praktyczny
W zakresie kompetencji	Obserwacja	Dostateczna aktywność, prawidłowa postawa, obecność na zajęciach

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Farmacji Fizycznej, ul. Jagiellońska 4, 41-200 Sosnowiec, 32 364 1580-82 http://farmacjafizyczna.sum.edu.pl/, farmacjafizyczna@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: dr hab. n. farm. Małgorzata Maciążek-Jurczyk, prof. SUM	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: -	
15. Liczebność grup	Zgodnie z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Tablica magnetyczna, mazaki, komputer, rzutnik multimedialny
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala seminaryjna
18. Miejsce i godzina konsultacji	Pokój prowadzącego zajęcia (http://farmacjafizyczna.sum.edu.pl/, zakładka konsultacje)

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Zna i rozumie pojęcia promieniowania i promieniowania jonizującego, potrafi wyróżnić i scharakteryzować jego rodzaje, zna źródła promieniowania, ich budowę, zastosowanie, oraz ich wpływ na środowisko.	K1_W01 K1_W03 K1_W07
P_W02	Charakteryzuje sposoby detekcji promieniowania oraz mechanizm działania przyrządów pomiarowych. Zna sposoby ochrony przed promieniowaniem	K1_W07 K1_W09 K1_W10 K1_W20
P_W03	Charakteryzuje wpływ promieniowania jonizującego na występujące w środowisku organizmy żywe. Objaśnia wpływ promieniowania na komórki, tkanki i narządy. Rozumie konsekwencje oddziaływania promieniowania na materię żywą i organizm człowieka. Charakteryzuje zespoły chorobowe związane z oddziaływaniem promieniowania jonizującego.	K1_W03 K1_W12 K1_W13 K1_W15 K1_W29
P_W04	Zna zalety i wady zastosowania promieniowania w medycynie, farmacji, przemyśle i energetyce. Charakteryzuje zastosowanie promieniowania w medycynie oraz jego potencjał w pracy biotechnologa.	K1_W20 K1_W37 K1_W40
P_U01	Potrafi przygotować teoretyczny plan projektu naukowego, w którym badane będzie promieniowanie i jego potencjalne zastosowanie w biotechnologii.	K1_U09 K1_U13 K1_U21 K1_U23 K1_U44

		K1_U45 K1_U49
P_U02	Potrafi ocenić podstawowe wyniki badań wykonanych z zastosowaniem promieniowania.	K1_U18 K1_U26 K1_U28
P_U03	Potrafi interpretować wyniki pomiarów promieniowania.	K1_U17
P_K01	Pracując w zespole, potrafi rozwiązywać problemy społeczne związane z promieniowaniem jonizującym w obszarze zawodowym biotechnologa, zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz właściwie formułuje wnioski z własnej pracy lub analizy pracy innych.	K1_K01 K1_K06 K1_K12 K1_K14 K1_K16

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	
Promieniowanie i materia – wprowadzenie	**3**
Źródła promieniowania w środowisku	**3**
Wpływ promieniowania na organizm człowieka i materię żywą	**3**
Zastosowanie promieniowania w biotechnologii, farmacji i medycynie	**3**
Ochrona radiologiczna	**3**
20.2. Seminaria	
Biotechnolog a promieniowanie	**3**
Detekcja promieniowania i metody oceny dawek	**3**
Broń jądrowa i jej wpływ na organizmy żywe	**3**
Energetyka jądrowa: korzyści i zagrożenia; reaktor MARIA	**3**
Dotknij atomu, czyli zadanie podsumowujące	**3**

21. Literatura

Podstawowa

Materiały dostarczone przez prowadzącego

Higginbotham A.: O północy w Czarnobylu. SQN, 2019

Hrynkiewicz A.Z. (red): Człowiek i promieniowanie jonizujące. PWN, Warszawa 2001

Derecki J.: Promieniowanie jonizujące. PWN, Warszawa 1975

Uzupełniająca

Jaroszczyk F.: Biofizyka Podręcznik dla studentów. PZWL, Warszawa 2016

Sobkowski J.: Chemia radiacyjna i ochrona radiologiczna. Adamantan, Warszawa 2009

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.

Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: ***biotechnologia medyczna***	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarna
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: Cytometria przepływowa	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	

8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się

Celem kształcenia w ramach przedmiotu Cytometria przepływowa jest wskazanie możliwości wykorzystania cytometrii przepływowej w nowoczesnej diagnostyce, terapii chorób cywilizacyjnych człowieka, transplantologii, a także nauka projektowania i realizowania badań z zastosowaniem cytometrii przepływowej. Przedmiot ma zaznajomić studentów z techniką cytometrii przepływowej i możliwościami jej zastosowania w nowoczesnej diagnostyce i terapii wybranych chorób człowieka (choroby nowotworowe, choroby układu krążenia, autoimmunologiczne, niepłodność), transplantologii i sądownictwie. Student ma poznać zasadę doboru i analizy materiału biologicznego z wykorzystaniem cytometrii przepływowej, nauczyć się jak przygotować materiał do analizy i poradzić sobie z ewentualnymi trudnościami na tym etapie procesu badawczego, jak wybrać odpowiednie kontrole do prowadzonych badań, jak zinterpretować uzyskane wyniki i wyeliminować ewentualne błędy podczas prowadzenia analiz wymienioną metodą. Student ma poznać zasady doboru fluorochromów do analiz wielokolorowych i umieć skonfigurować takie oznaczenie. Celem przedmiotu jest jak najlepsze przekazanie wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych i nietypowych zastosowań cytometrii przepływowej (w tym nauczenie obsługi podstawowej aparatury, swobodnej pracy z cytometrem przepływowym i interpretacji uzyskanych wyników), jak również nauka znajdowania odpowiedniego rozwiązania diagnostycznego z wykorzystaniem cytometrii przepływowej w przypadku określonych jednostek chorobowych, nauka interpretacji uzyskanych wyników oraz zaznajomienie studenta z ograniczeniami zastosowania wymienionych testów, a także nauka realizowania określonych zadań z zakresu nowoczesnej diagnostyki z wykorzystaniem cytometru przepływowego.

Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM

w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W07; K2_W08; K2_W11; K2_W18; K2_W19; K2_W27; K2_W27

w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U03; K2_U06; K2_U09; K2_U13; K2_U15; K2_U16; K2_U17; K2_U19; K2_U20; K2_U21

w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01; K2_K02

9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny z pytaniami otwartymi i/lub testowymi oraz interpretacją wyników.	Min. 60% poprawnych odpowiedzi.
W zakresie umiejętności	Sprawdzian pisemny z pytaniami otwartymi i/lub testowymi oraz interpretacją wyników.	Min. 60% poprawnych odpowiedzi.
W zakresie kompetencji	Zaliczenie min. 80% sprawdzianów pisemnych.	Min. 60% poprawnych odpowiedzi.

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Genetyki Medycznej, 41-200 Sosnowiec, Jedności 8 (kampus B), tel. 32 364 12 45, jan.kowalski@sum.edu.pl; http://genmed.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: dr hab. n. med. Monika Paul-Samojedny mpaul@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Studenta obowiązuje wiedza obejmująca pojęcie fluorescencji; pojęcie i rodzaje fluorochromów; ogólna wiedza dotycząca biologii komórki prawidłowej i nowotworowej oraz etiopatogenezy wymienionych powyżej chorób; znajomość budowy i funkcji chromosomu; znajomość podstawowych pojęć z dziedziny biologii, genetyki i cytogenetyki, podstawowa wiedza z kursów immunologii i immunopatologii.	

15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Prezentacje multimedialne, protokoły procedur badawczych stosowanych w analizie cytometrycznej, wydruki wyników z różnego typu analiz prowadzonych z zastosowaniem cytometru przepływowego. W sytuacji nauki zdalnej dodatkowo animacje, narzędzia do zdalnej konfiguracji eksperymentu (Spectrum Viewer), strony internetowe z demonstracyjnymi wersjami oprogramowania.
17. Miejsce odbywania się zajęć	Wydziałowa sala wykładowa, sala seminaryjno-ćwiczeniowa nr 3.32 w Katedrze i Zakładzie Genetyki Medycznej, 41-200 Sosnowiec, Jedności 8 (kampus B). W sytuacji epidemii lub pandemii przedmiot może zostać zrealizowany w formie zdalnej.
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Genetyki Medycznej, 41-200 Sosnowiec, Jedności 8 (kampus B), 2 godziny raz w tygodniu (termin dostosowany do planu studentów).

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Student zna budowę i zasadę działania cytometru przepływowego, zna rodzaje i charakterystykę materiału biologicznego, zasady i metodykę pobierania, transportu, przechowywania i przygotowania materiału do analizy cytometrycznej.	K2_W08 K2_W11
P_W02	Student zna rolę, kryteria doboru oraz metodologię badań z wykorzystaniem cytometru przepływowego stosowanych w rozpoznawaniu, rokowaniu, terapii i monitorowaniu procesu chorobowego oraz w profilaktyce omawianych jednostek chorobowych a także zna zasady planowania i realizacji procesu	K2_W08 K2_W11 K2_W18 K2_W19 K2_W27

	badawczego, formułowania wniosków, cytowań oraz prezentowania wyników, także w języku angielskim.	
P_W03	Student zna pojęcie, zasady i zastosowanie cytometrii in vivo oraz zastosowanie cytometrii w medycynie sądowej, biotechnologii roślin i zwierząt.	K2_W07 K2_W08 K2_W11 K2_W18 K2_W19 K2_W27
P_W04	Student zna i rozumie procesy zachodzące w organizmie na poziomie komórkowym i genetycznym w warunkach fizjologicznych i w przypadku omawianych jednostek chorobowych.	K2_W07
P_U01	Student potrafi uruchomić, wykalibrować i przygotować cytometr do wykonania analizy. Posługuje się metodologią procedur badawczych, sporządzania raportów, prezentacji wyników w formie ustnej i pisemnej uzyskanych w analizie cytometrycznej.	K2_U03 K2_U09 K2_U15 K2_U16 K2_U17 K2_U19 K2_U20 K2_U21
P_U02	Student opisuje etapy cyklu komórkowego, sposoby jego regulacji oraz teorie starzenia się komórek, śmierci komórkowej (apoptozy i autofagii), nowotworzenia i związane z nim procesy komórkowe oraz potrafi zaprojektować badanie wymienionych procesów z wykorzystaniem cytometru przepływowego i zinterpretować ich wyniki.	K2_U06 K2_U09 K2_U13 K2_U15 K2_U16 K2_U17 K2_U19 K2_U20
P_U03	Student potrafi wykrywać chorobę resztkową w białaczkach ostrych i przewlekłych oraz identyfikować ludzkie komórki macierzyste z wykorzystaniem cytometru przepływowego.	K2_U09 K2_U16 K2_U17 K2_U19 K2_U20
P_U04	Student potrafi interpretować wyniki wybranych badań z wykorzystaniem cytometru przepływowego w diagnostyce niedoborów odporności i niepłodności partnerskiej.	K2_U09 K2_U16 K2_U17 K2_U19 K2_U20
P_K01	Student ma świadomość konieczności pogłębiania wiedzy merytorycznej i praktycznej w oparciu o wykorzystywanie wyspecjalizowanych technik informatycznych oraz posiada nawyk i umiejętność stałego dokształcania się.	K2_K01 K2_K02

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**
Techniczne aspekty cytometrii przepływowej: procedura doboru i zabezpieczenia materiału do badań, procedura uruchamiania i kalibracji cytometru.	3
Budowa cytometru i komory przepływu. Zasady pomiaru parametrów FSC, SSC, fluorescencji. Interpretacja wyników cytometrycznych.	3

Cytometria przepływowa w analizie i separacji komórek macierzystych. Wykorzystanie cytometrii w transplantologii.	3
Możliwości zastosowań cytometrii przepływowej w diagnostyce chorób wieloczynnikowych (RZS, cukrzyca typu I, autoimmunologiczne zapalenie wątroby, zespół Sjögrena) oraz w chorobach układu krążenia.	3
Wykorzystanie cytometrii przepływowej w medycynie sądowej, biotechnologii roślin i zwierząt.	3
20.2. Seminaria	**15**
Projektowanie eksperymentu, zasady doboru fluorochromów do analiz wielokolorowych z wykorzystaniem narzędzia Spectrum Viewer.	3
Cytometria przepływowa w diagnostyce hematologicznej (oznaczanie choroby resztkowej w białaczkach ostrych i przewlekłych – analiza wyników).	3
Diagnostyka niepłodności partnerskiej – możliwości zastosowania cytometrii przepływowej.	3
Obrazowanie danych i analiza wyników uzyskanych z wykorzystaniem cytometrii przepływowej (analiza, nauka interpretacji wyników i przedstawiania wyników).	3
Nowoczesna diagnostyka i terapia nowotworów – miejsce cytometrii przepływowej cz. I (m. in. ocena żywotności i zdolności do proliferacji, analiza cyklu komórkowego, apoptozy, autofagii, oznaczanie markerów angiogenezy, przerzutowania).	3

21. Literatura

1. Zeman K. Cytometria przepływowa w badaniach diagnostycznych układu odpornościowego. [w:] Kowalski ML, red. Immunologia kliniczna. Łódź: Mediton, 2000 str. 837-852.
2. Podstawy cystometrii. [w:] Wiktorowicz K, red. Ćwiczenia z immunodiagnostyki. Poznań: Akademia Medyczna im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, 2001 str. 42-57.
3. Testy immunologiczne. [w:] Lydgard PM, Whelan A, Fanger MW. Krótkie wykłady. Immunologia. Warszawa: PWN 2001 str. 314-317.
4. Kawiak J. Cytometria przepływowa – badania immunocytometryczne. [w:] Zabel M, red. Immunocytochemia. Warszawa: PWN, 1999 str. 260-284.
5. Wybrane artykuły naukowe polsko- lub angielskojęzyczne wskazywane na bieżąco przez asystentów
6. Kaczmarek A., Osawa T., Leporowska E. Mackiewicz A. Rola i miejsce cytometrii przepływowej w diagnostyce klinicznej. Wapółczesna onkologia 2002, 6(6):366-373.
7. Sędek Ł., Szczepański T., Mazur B. Techniczne aspekty cytometrii przepływowej. Journal of Laboratory Diagnostic 2010, 46(4):415-420.
8. Skotny A., Pucińska J. Współczesna cytometria przepływowa. Acta Bio-Optica et Informatica Medica 2013, 19(1):3-11.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

<table>
<tr><th colspan="4">Informacje ogólne o przedmiocie</th></tr>
<tr><td colspan="2">1. Kierunek studiów: Biotechnologia Medyczna</td><td colspan="2">2. Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia
3. Forma studiów: stacjonarne</td></tr>
<tr><td colspan="2">4. Rok: II</td><td colspan="2">5. Semestr: III</td></tr>
<tr><td colspan="4">6. Nazwa przedmiotu: Tour de Science czyli jak się nie zgubić w świecie nauki</td></tr>
<tr><td colspan="4">7. Status przedmiotu: fakultatywny</td></tr>
<tr><td colspan="4">8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się
Przygotowanie studentów do pracy w środowisku naukowym i naukowo – badawczym, zapoznanie z technikami prezentacji publicznych, przygotowanie i recenzowanie prac naukowych, nauka tworzenia własnej historii sukcesu czyli zdobywania grantów na badania i innowacje
Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W16, K2_W20, K2_W28, K2_W29
w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U01, K2_U05, K2_U10, K2_U15, K2_U16, K2_U17, K2_U18, K2_U19, K2_U20, K2_U21
w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K02, K2_K03, K2_K04, K2_K05, K2_K06, K2_K07, K2_K08, K2_K09</td></tr>
<tr><td colspan="3">9. liczba godzin z przedmiotu</td><td>30</td></tr>
<tr><td colspan="3">10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu</td><td>2</td></tr>
<tr><th colspan="4">11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się</th></tr>
<tr><td>Efekty uczenia się</td><td>Sposoby weryfikacji</td><td colspan="2">Sposoby oceny*</td></tr>
<tr><td>W zakresie wiedzy</td><td>Test w formie e-learningu</td><td colspan="2">*</td></tr>
<tr><td>W zakresie umiejętności</td><td>Obserwacja</td><td colspan="2">*</td></tr>
<tr><td>W zakresie kompetencji</td><td>Obserwacja</td><td colspan="2">*</td></tr>
</table>

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Farmacji Fizycznej, ul. Jagiellońska 4, 41-200 Sosnowiec, 32 364 1580-82 http://farmacjafizyczna.sum.edu.pl/, farmacjafizyczna@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: dr hab. n. farm. Małgorzata Maciążek-Jurczyk, prof. SUM	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: -	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Rzutnik multimedialny, komputer, tablica magnetyczna, mazaki
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala audytoryjna, sala seminaryjna
18. Miejsce i godzina konsultacji	Pokoje osób prowadzących zajęcia (http://farmacjafizyczna.sum.edu.pl/, zakładka konsultacje)

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Zna podstawy dobrej praktyki medycznej opartej na dowodach. Wykazuje zrozumienie zasad prawnych, organizacyjnych i etycznych uwarunkowań działalności zawodowej biotechnologa	K2_W16, K2_W20
P_W02	Zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i przemysłowej. Rozumie konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	K2_W28, K2_W29
P_U01	Posiada umiejętność efektywnego komunikowania się. Potrafi wyjaśnić prawne uwarunkowania prowadzenia prac badawczych i eksperymentalnych w biotechnologii. Stosuje technologie informacyjne do wyszukiwania potrzebnych informacji oraz do samodzielnego i twórczego rozwiązywania problemów. Posiada umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu i nabytej w trakcie studiów wiedzy w procesie planowania i realizacji działań badawczych. Potrafi zaplanować właściwe pomiary i analizy w prowadzonej procedurze badawczej. wykazuje pogłębione umiejętności prognozowania i wnioskowania na podstawie danych uzyskanych z różnych źródeł oraz przeprowadzonych analiz potrafi zebrać, ocenić rzetelność materiałów źródłowych i wykorzystać je do opracowań tematycznych potrafi opracować pisemnie wyniki badań z użyciem poprawnej terminologii stosowanej w zakresie biotechnologii medycznej potrafi analizować uzyskiwane wyniki badań i formułować odpowiednie wnioski. Potrafi przygotować i wygłosić pracę na	K2_U01, K2_U05, K2_U10, K2_U15, K2_U16, K2_U17, K2_U18, K2_U19, K2_U20, K2_U21

	podstawie samodzielnie uzyskanych wyników z użyciem terminologii stosowanej w zakresie biotechnologii medycznej	
P_K01	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy i metody uczenia dla siebie i innych. Samodzielnie rozwija własne umiejętności zawodowe. Ma świadomość ważności postępowania profesjonalnego oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej. Potrafi wykazać się przedsiębiorczością i pomysłowością w działaniu związanym z realizacją zadań zawodowych. Potrafi kierować grupą, inspirować jej działania oraz współpracować z innymi podmiotami. Rozumie ważność działań zespołowych i potrafi brać odpowiedzialność za wyniki wspólnych działań. Umie analizować i efektywnie realizować przydzielone zadanie. Ma świadomość odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, szczególności w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób. Potrafi formułować opinie dotyczące różnych aspektów działalności zawodowej.	K2_K01, K2_K02, K2_K03, K2_K04, K2_K05, K2_K06, K2_K07, K2_K08, K2_K09

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	
Zanim zaczniesz pisać…. – wprowadzenie do efektywnego publikowania naukowego	**1** **2 (e-learning)**
Struktura IMRaD czyli właściwa organizacja publikacji	**1** **1 (e-learning)**
Ogólne zasady i metody prowadzenia badań naukowych	**1** **1 (e-learning)**
Statystyka w badaniach naukowych: znaczenie i zastosowanie	**1** **2 (e-learning)**
Bazy danych i sposoby wyszukiwania publikacji naukowych	**1** **1 (e-learning)**
Techniki prezentacji	**1** **1 (e-learning)**
Źródła pozyskiwania grantów na badania własne i innowacje	**1 (e-learning)**
20.2. Seminaria	
Trendy w nauce, czyli jak wybrać optymalny temat pracy naukowej	**2**
Jak przygotować, wysłać i promować artykuł naukowy – kunszt naukowca	**5**
Praktyczne zastosowanie statystyki w badaniach naukowych	**3**
Research talk – sposoby prezentacji wyników badań	**2**
Journal talk czyli praktyka recenzowania prac naukowych	**2**
Diamentowy Grant czyli doktorat bez magistra; tworzymy własną historię sukcesu – zdobywamy granty na badania własne i innowacje	**1**
20.3. Ćwiczenia	

21. Literatura
Podstawowa Materiały dostarczone przez prowadzącego **Uzupełniająca** Materiały dostępne w sieci

22. Kryteria oceny – szczegóły	
Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.	

Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się. Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr:** II
6. Nazwa przedmiotu: Wybrane roślinne i zwierzęce zagrożenia biologiczne w środowisku człowieka	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Przekazanie wiedzy w zakresie zagrożeń biologicznych w środowisku człowieka ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego oraz roli stawonogów pasożytniczych w transmisji chorób infekcyjnych i inwazyjnych człowieka. Zapoznanie studentów z rolą zwierząt alergennych, trujących i jadowitych, roślin trujących i zatruć grzybami. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W10, K2_W11, K2_W13, K2_W18, K2_W21, K2_W27 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U03, K2_U07, K2_U10, K2_U15, K2_U16, K2_U17, K2_U20 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K02, K2_U03, K2_K07, K2_K09, K2_K10	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte Zaliczenie na ocenę – test wyboru	Udzielenie odpowiedzi na poziomie dostatecznym 65% poprawnych odpowiedzi
W zakresie umiejętności	Obserwacja mikroskopowa. Odpowiednia dokumentacja. Aktywność na zajęciach i seminariach. Przygotowanie prezentacji multimedialnej.	Ocena w zależności od stopnia zaangażowania studenta Prawidłowo zaprezentowany temat
W zakresie kompetencji	Obserwacja	Prawidłowo identyfikuje pasożyty i inne środowiskowe czynniki biologiczne zagrażające zdrowiu człowieka

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Parazytologii, 41-218 Sosnowiec, Jedności 8, solarzk@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. Krzysztof Solarz, solarzk@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość anatomii, histologii i fizjologii człowieka, zachodzących procesów metabolicznych. Wiedza z zakresu patomorfologii, genetyki, higieny z epidemiologią. Umiejętnośc łączenia występowania określonych objawów klinicznych z wynikami diagnostyki chorób pasożytniczych człowieka. Wiedza z podstaw toksykologii środowiskowej. Znajomośc podstaw systematyki roślin, zwierząt i grzybów, oraz umiejętność rozpoznawania substancji toksycznych.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Tablica ogłoszeń, strona internetowa Zakładu Parazytologii, przesyłane mailowo publikacje i linki do stron internetowych, karty seminaryjne, preparaty mikroskopowe i makroskopowe, tablice poglądowe, gabloty
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala ćwiczeniowa 202 Zakładu Parazytologii
18. Miejsce i godzina konsultacji	Zakład Parazytologii: środa godz. 13.00-15.00

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Posiada wiedzę i kompetencje w zakresie zagrożeń pasożytniczych w środowisku człowieka, w tym źródeł, dróg i wrót inwazji pasożytniczych ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego	K2_W10 K2_W13 K2_W21
P_W02	Zna rolę stawonogów pasożytniczych w transmisji chorób infekcyjnych i inwazyjnych człowieka; chorób odzwierzęcych, ze szczególnych uwzględnieniem zwierząt domowych i hodowlanych	K2_W10 K2_W13 K2_W21
P_W03	Zapoznaje się z najważniejszymi technikami molekularnymi i technologiami wykorzystywanymi w profilaktyce i leczeniu parazytoz człowieka oraz zwalczaniu stawonogów pasożytniczych, jak też w badaniach środowiska pod kątem biologicznych zagrożeń zdrowia człowieka	K2_W11 K2_W18 K2_W21 K2_W27
P_U01	Analizuje inne biologiczne zagrożenia środowiskowe takie jak: zwierzęta alergenne, trujące i jadowite, rośliny trujące, grzyby trujące	K2_U07 K2_U10 K2_U15 K2_U16 K2_U17 K2_U20
P_U02	Rozważa możliwość wykorzystywania danych molekularnych w badaniach parazytologicznych i stosowania podstawowych	K2_U03 K2_U07

	technik eksperymentalnych i laboratoryjnych biologii molekularnej w diagnostyce chorób pasożytniczych i transmisyjnych, jak też badaniu środowiska (w tym gleby, wody i powietrza) pod kątem zagrożeń biologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem chorób inwazyjnych i infekcyjnych.	K2_U10 K2_U15 K2_U16 K1_U17 K1_U26
P_K01	Potrafi formułować opinie dotyczące zasadności prowadzonych prac badawczych w zakresie diagnostyki parazytoz człowieka z zastosowaniem metod biologii molekularnej i biotechnologii medycznej	K2_K03 K2_K07
P_K02	Ma świadomość znaczenia propagowania zachowań prozdrowotnych w zakresie profilaktyki chorób pasożytniczych człowieka i innych biologicznych zagrożeń środowiskowych	K2_K09 K2_U10
P_K03	Posiada umiejętność ustawicznego kształcenia się w zakresie parazytologii medycznej oraz innych biologicznych zagrożeń w środowisku człowieka	K2_K01 K2_K02

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.2. Seminaria	**30**
Odporność w chorobach pasożytniczych. Alergie na pasożyty i owady błonkoskrzydłe. Stawonogi pasożytnicze jako czynniki zagrożenia zdrowia w środowisku człowieka.	5
Ekosystemy wodne, gleba i powietrze jako potencjalne źródła chorób pasożytniczych i infekcyjnych człowieka. Odzwierzęce choroby inwazyjne i infekcyjne człowieka.	5
Kontrola zanieczyszczeń i zagrożenia w pracowni diagnostycznej z zastosowaniem metod biologii molekularnej.	5
Roztocze i owady alergenne jako czynniki zagrożenia zdrowia w środowisku wewnątrzmieszkalnym i zewnątrzmieszkalnym.	5
Rola kleszczy i innych stawonogów pasożytniczych w transmisji chorób infekcyjnych i inwazyjnych. Choroby transmisyjne.	5
Zwierzęta jadowite i rośliny trujące jako czynniki zagrożenia zdrowia w środowisku człowieka. Zastosowanie jadów zwierzęcych i toksyn roślinnych w farmakologii.	5

21. Literatura

Literatura podstawowa

1. Błaszkowska J., Ferenc T., Kurnatowski P. (red.): Zarys parazytologii medycznej. EDRA Urban & Partner, Wrocław, 2017.
2. Buczek A. Choroby pasożytnicze. Epidemiologia. Diagnostyka. Objawy. Wyd. Drukarnia LIBER Lublin, 2003 lub Wyd. Koliber Drukarnia AKAPIT, Lublin 2005, 2010.
3. Buczek A., Solarz K.: Diagnostyka parazytologiczna dla studentów Wydziału Farmaceutycznego. Wyd. KOLIBER, Lublin 2006, 2007.
4. Buczek A., Solarz K. Diagnostyka chorób pasożytniczych. Wyd. KOLIBER, Lublin 2007.
5. Buczek A., Solarz K. Diagnostyka i leczenie chorób pasożytniczych. Wyd. KOLIBER, Lublin 2007.
6. Buczek A., Solarz K. Zagrożenia biologiczne w środowisku człowieka. Wyd. KOLIBER, Lublin 2013.
7. Deryło A (red.): Parazytologia i akaroentomologia medyczna. Wyd. Nauk. PWN SA, Warszawa 2002, 2011, 2016, 2018.
8. Kadłubowski R., Kurnatowska A. (red.): Zarys parazytologii lekarskiej. PZWL, Warszawa 1999.
9. Kocięcka W. Parazytologia kliniczna. Repetytorium z zakresu wybranych chorób pasożytniczych i tropikalnych. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań 2016.
10. Morozińska-Gogol J. Parazytologia medyczna. Kompendium. PZWL, Warszawa 2016.
11. Neumeister B., Besenthal I., Liebich H.: Diagnostyka laboratoryjna. Urban & Partner Wrocław 2001, 2013.

12. Pawłowski Z. S., Stefaniak J. (red.): Parazytologia kliniczna w ujęciu wielodyscyplinarnym. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004, 2017.
13. Solarz K., Szilman P. (red.): Parazytologia i akaroentomologia lekarska. Podręcznik do ćwiczeń i seminariów. Tom I. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice, 2011.
14. Solarz K., Szilman P. (red.): Parazytologia i akaroentomologia lekarska. Podręcznik do ćwiczeń i

Literatura uzupełniająca

1. Brewczyński P. Alergia na jady owadów błonkoskrzydłych. Silesia s.c., Katowice 1994.
2. Buchowicz J. Biotechnologia molekularna. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2009.
3. Buczek A. Atlas pasożytów człowieka. Wyd. Koliber, Lublin 2005 (i późniejsze wydania).
4. Combes C. Ekologia i ewolucja pasożytnictwa. Długotrwałe wzajemne oddziaływania. Wyd. Nauk. PWN SA, Warszawa 1999.
5. Deryło A. (red.) Biologiczne aspekty zatruć grzybami, roślinami wyższymi i jadami zwierzęcymi. Wyd. I. Dział Wyd. ŚAM, Katowice 1991.
6. Deryło A., Narloch L. Wybrane problemy z biologii sanitarnej na przykładzie ekosystemów wodnych. Wyd. I. Dział Wyd. ŚAM, Katowice 1996.
7. Dutkiewicz J., Jabłoński L. 1989. Biologiczne szkodliwości zawodowe. PZWL, Warszawa 1989.
8. Dziubek Z. (red.): Choroby zakaźne i pasożytnicze. PZWL, Warszawa 1996.
9. Dziubek Z., Żarnowska-Prymek: Choroby pasożytnicze człowieka. PZWL, Warszawa 1999.
10. Dymowska Z. (red.): Zarys parazytologii lekarskiej dla techników analityki medycznej. PZWL, Warszawa 1985, 1989.
11. Łęcka I. Woda a choroby tropikalne: Wpływ inwestycji wodnych na rozwój chorób pasożytniczych człowieka.. Wyd. Akad. DIALOG 1999.
12. Olszański R. (red.): Problemy zdrowotne w tropiku. Zakład Medycyny Morskiej i Tropikalnej Wojskowego Instytutu Medycznego, Info Druk Firma Poligraficzna, Gdynia.
13. Olszański R., Morawiec B., Dąbrowiecki Z., Korzeniewski K. 2007. Zarys medycyny tropikalnej, Wojskowy Instytut Medyczny, Gdynia.
14. Piotrowski F. Zarys entomologii parazytologicznej. PWN, Warszawa 1990.
15. Piotrowski F. Stawonogi. Sprzymierzeńcy i wrogowie człowieka i zwierząt. PWN, Warszawa 1999.
16. Sedlak K., Tomsickova M. Niebezpieczne infekcje odzwierzęce. Bellona, Warszawa 2007.
17. Skotarczak B. (red.): Biologia molekularna patogenów przenoszonych przez kleszcze. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2006.
18. Solarz K. Roztocze alergogenne. W: Deryło A. [red.] Parazytologia i akaroentomologia medyczna. Wydawnictwo Naukowe PWN S.A., Warszawa 2002: 332-377.
19. Solarz K. 2005. Alergogenne roztocze występujące w kurzu domowym. W: Majkowska-Wojciechowska B. [red.] Alergia na roztocze. Oficyna Wydawnicza Mediton, Łódź 2005: 40-50.
20. Solarz K. Roztocze kurzowe. W: Błaszak Cz. [red.] Zoologia, Tom 2, Część 1 Stawonogi. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011: 228-232.
21. Żółtowski Z. (red.): Arachno-entomologia lekarska. PZWL, Warszawa 1976.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** Studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: APITERAPIA I APITOKSYNOTERAPIA W BIOTECHNOLOGII	
7. Status przedmiotu: Fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Kompendium wiedzy w zakresie wytwarzania i wykorzystania standaryzowanych ekstraktów pozyskiwanych z produktów pszczelich jako surowców farmakopealnych w terapii i profilaktyce. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01, K2_W1, K2_W17 w zakresie umiejętności student potrafi:K2_U09 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Zaliczenie na ocenę - sprawdzian pisemny, pytania otwarte i problemowe	*
W zakresie umiejętności	Sprawozdanie Obserwacja	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy 41-200 Sosnowiec ul. Ostrogórska 30 Tel: 32 364 13 47, e-mail: bioanaliza@sum.edu.pl strona www biotoks.sum.edu.pl
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n. med. Jerzy Stojko e-mail: jstojko@sum.edu.pl.
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Podstawy wiedzy z biologii ogólnej, zoologii, chemii, fizjologii człowieka i zwierząt.

15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Prezentacje poglądowe, materiał biologiczny do ćwiczeń praktycznych.
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sale seminaryjne Katedry i Zakładu Toksykologii i Bioanalizy, Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy, Wydział Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec - zgodnie z ustalonym harmonogramem

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Ma poszerzoną i ugruntowaną wiedzę z zakresu biologicznych, zoologicznych i hodowlanych podstaw funkcjonowania organizmów zwierzęcych.	K2_W01
P_W02	Zna metody poszukiwania nowych substancji leczniczych. Ma ugruntowaną wiedzę dotyczącą zastosowania metod i procesów biotechnologicznych do wytwarzania substancji farmakologicznie czynnych pochodzenia pszczelego.	K2_W15
P_W03	Zna wskazania do stosowania określonych substancji biotycznie czynnych i stosowania wybranych strategii terapii i profilaktyki.	K2_W17
P_U01	Potrafi sformułować plan działań pozwalających na ocenę aktywności wybranych czynników stosowanych w procedurach biomedycznych	K2_U09
P_K01	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy.	K2_K01

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.2. Seminaria	**30**

Rys historyczny i miejsce apiterapii i apitoksynoterapii w naukach medycznych i farmaceutycznych.	4h (3h w e-learning)
Funkcjonowanie rodziny pszczelej.	3h (2h w e-learning)
Produkty pszczele – powstawanie, sposób otrzymywania i właściwości fizyko-chemiczne.	4h
Podstawowe wartości odżywcze i znaczenie lecznicze produktów pszczelich - miód, mleczko pszczele, pyłek kwiatowy, propolis, wosk, jad pszczeli.	5h
Zastosowanie i standaryzacja apifarmakoterapeutyków w profilaktyce i terapii.	3h
Wykorzystanie leków na bazie standaryzowanych ekstraktów produktów pszczelich w różnych dziedzinach praktyki medycznej.	3h
Problematyka wykorzystania standaryzowanych ekstraktów pozyskanych z produktów pszczelich jako surowców farmakopealnych.	3h
Przegląd produktów pszczelich pod kątem ich właściwości biotycznych i możliwości wykorzystania w medycynie i farmacji.	5h
21. Literatura	
Aktualne publikacje APIMONDIA Medycyna naturalna. Rozdz. VI Apiterapia. Praca zbiorowa. PZWL, Warszawa22001, wyd. IV Prace własne pracowników Katedry i Zakładu Toksykologii i Bioanalizy.	
22. Kryteria oceny – szczegóły	
Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących. Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się. Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.	

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr:** II
6. Nazwa przedmiotu: Leki weterynaryjne	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Wprowadzenie w zasady i cele stosowania podstawowych produktów leczniczych i leków recepturowych u zwierząt. Wybrane zagadnienia klasyfikacji ACTvet. Wprowadzenie do profilaktyki i terapii chorób odzwierzęcych. Zagadnienia chorób transmisyjnych. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01,K2_W09, K2_W15, K2_W17 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U05 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K03	
9. liczba godzin z przedmiotu	30
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	2

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się		
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte Zaliczenie na ocenę	*
W zakresie umiejętności	Obserwacja ocena aktywności na zajęciach	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: **Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy** 41-200 Sosnowiec ul. Ostrogórska 30 Tel 32 364 13 47 e-mail: bioanaliza@sum.edu.pl strona www biotoks.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n. med. Jerzy Stojko e-mail: jstojko@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Wprowadzenie w zasady i cele stosowania podstawowych produktów leczniczych i leków recepturowych u zwierząt. Wybrane zagadnienia klasyfikacji ACTvet. Wprowadzenie do profilaktyki i terapii chorób odzwierzęcych. Zagadnienia chorób transmisyjnych.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Prezentacje poglądowe, materiał biologiczny do ćwiczeń praktycznych.
17. Miejsce odbywania się zajęć	Wykłady – sala wykładowa Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, sale seminaryjne Katedry i Zakładu Toksykologii i Bioanalizy Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec, zgodnie z ustalonym harmonogramem

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Wykazuje poszerzoną wiedzę z zakresu biologicznych, zoologicznych i hodowlanych podstaw funkcjonowania organizmów zwierzęcych.	K2_W01
P_W02	Zna przyczyny, objawy i sposoby diagnozowania wybranych zaburzeń chorobowych u zwierząt. Uświadamia sobie relacje między objawem a chorobą.	K2_W09
P_W03	Zna zaawansowane metody poszukiwania nowych substancji leczniczych. Posiada wiedzę dotyczącą zastosowania metod i procesów biotechnologicznych do wytwarzania substancji farmakologicznie czynnych dla zwierząt.	K2_W15
P_W04	Zna wskazania do stosowania określonych grup leków weterynaryjnych i stosowania wybranych strategii terapii.	K2_W17
P_U01	Potrafi wyjaśnić prawne i etycznych uwarunkowania prowadzenia prac badawczych i eksperymentalnych na zwierzętach w biotechnologii.	K2_U05

P_K01	Ma świadomość ważności postępowania profesjonalnego oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej.	K2_K03

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	
20.2. Seminaria	30
Podstawy prawne regulujące obrót środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi stosowanymi wyłącznie u zwierząt.	3
Ogólne zagadnienia terapii farmakologicznej w medycynie weterynaryjnej.	4
Postacie i formy leków weterynaryjnych.	5
Produkty lecznicze stosowane w weterynarii – klasyfikacja ACTvet.	2
Immunoprofilaktyka chorób zakaźnych zwierząt.	5
Leki chemioterapeutyczne; zasady antybiotykoterapii u zwierząt.	3
Elementy dietetyki i żywienia zwierząt domowych.	3
Zoonozy – strategie profilaktyki zwalczania.	5
20.3. Ćwiczenia	

21. Literatura

Podstawowa

1. Produkty lecznicze stosowane w weterynarii PTF, W-wa 2008
2. Pastok P.: Kompendium leków weterynaryjnych.
3. Roliński Z.: Farmakologia i farmakoterapia weterynaryjna. Cz I i II, PWRiL Warszawa 2001

Uzupełniająca

1. Roliński Z., Właź P.,: Nauka o lekach. PWRiL Warszawa 2005
2. Aktualizacje i statystyki dotyczące zwierząt doświadczalnych PAN.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: Biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: Podstawy patomorfologii	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	

8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się

- Zapoznanie studentów z podstawami patomorfologii i metodyką stosowaną w histopatologii, a także badaniami zażyciowymi i pośmiertnymi,
- Przedstawienie zmian patomorfologicznych w narządach objętych procesami chorobowymi. Przybliżenie na przykładach najczęściej występujących zmian histopatologicznych dotyczących różnych działów patologii: zaburzeń w krążeniu, zmian wstecznych, zmian postępowych, nowotworów łagodnych i złośliwych oraz zapaleń o różnej etiologii i powiązaniu ich z objawami klinicznymi im towarzyszącymi.
- Zapoznanie z interpretacją rozpoznań histopatologicznych.

Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM

w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W09, K2_W14, K2_W16
w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U06, K2_U07, K2_U10, K2_U11, K2_U20
w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K02, K2_K03

9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**3**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte Zaliczenie na ocenę – test wyboru	*
W zakresie umiejętności	Sprawozdanie Obserwacja	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

* zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Patologii Wydział Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Ostrogórska 30; 41-200 Sosnowiec farpat@sum.edu.pl; www.patologia.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr n. med. Magdalena Wyszyńska	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: - znajomość podstaw podstaw anatomii i fizjologii człowieka - znajomość budowy histologicznej tkanek i narządów - znajomość podstawowych technik mikroskopowych - umiejętność wykorzystania źródeł informacji do samodzielnego i twórczego rozwiązywania problemów	

15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Mikroskopy optyczne, preparaty mikroskopowe, pomoce dydaktyczne, rzutnik multimedialny, drobny sprzęt laboratoryjny
17. Miejsce odbywania się zajęć	Katedra i Zakład Patologii ul. Ostrogórska 30 41-200 Sosnowiec
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Patologii, godziny ustalone indywidualnie z prowadzącymi zajęcia

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Zna przyczyny, objawy i sposoby diagnozowania wybranych zaburzeń chorobowych. Uświadamia sobie relacje między objawem a chorobą	K2_W09
P_W02	Rozumie uwarunkowania społeczne i ograniczenia wynikające z choroby	K2_W14
P_W03	Zna podstawy dobrej praktyki medycznej opartej na dowodach	K2_W16
P_U01	Posiada umiejętność prezentowania i wyjaśniania problemów związanych z transformacją nowotworową, starzeniem się organizmów i regulacją rozrodu	K2_U06
P_U02	Potrafi zidentyfikować narażenie zawodowe i środowiskowe na działanie czynników chorobotwórczych	K2_U07
P_U03	Stosuje technologie informacyjne do wyszukiwania potrzebnych informacji oraz do samodzielnego i twórczego rozwiązywania problemów	K2_U10

P_U04	Potrafi prowadzić ocenę i kategoryzację inwazyjności prowadzonych badań i procedur biomedycznych	K2_U11
P_U05	Potrafi analizować uzyskiwane wyniki badań i formułować odpowiednie wnioski	K2_U20
P_K01	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy i metody uczenia dla siebie i innych	K2_K01
P_K02	Samodzielnie rozwija własne umiejętności zawodowe	K2_K02
P_K03	Ma świadomość ważności postępowania profesjonalnego oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej	K2_K03

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15** (**e-learning)**
Metodyka badań patomorfologa. Badania pośmiertne, ich cel i przydatność praktyczna. Badania biopsyjne: diagnostyka histopatologiczna przyżyciowa, oligobiopsja, biopsja aspiracyjna, cytodiagnostyka, mikroskopia elektronowa.	2(**e-learning)**
Charakterystyka krwotoku oraz skrzepu. Podział, zejście krwotoku w tkance. Definicja, podział i przyczyny przekrwienia.	2(**e-learning)**
Patomorfologia zakrzepów, przyczyny powstawania i rodzaje zakrzepów. Przyczyny, postacie i następstwa miażdżycy.	2(**e-learning)**
Zmiany wsteczne. Charakterystyka i przykłady wybranych typów zwyrodnień oraz martwic.	2(**e-learning)**
Zmiany postępowe - przerost i rozrost, naprawa, regeneracja. Omówienie sposobów gojenia się ran.	2(**e-learning)**
Nowotwory. Patomorfologia ogólna nowotworów. Pojęcie i typy złośliwości. Podział ogólny nowotworów. Wpływ nowotworów na ustrój. Epidemiologia, kancerogeneza , odporność przeciwnowotworowa.	2(**e-learning)**
Charakterystyka zapaleń. Podział zapaleń ze względu na zmiany w ognisku zapalnym. Typy morfologiczne zapaleń ostrych i przewlekłych. Ogólnoustrojowe następstwa zapaleń	2(**e-learning)**
Zapalenia oportunistyczne – charakterystyka i wybrane przykłady.	1(**e-learning)**
20.2. Seminaria	**15**
Patomechanizm zakrzepicy. Obraz kliniczny i morfologiczny zawału mięśnia sercowego.	2
Patologia układu pokarmowego. Patomechanizm uszkodzenia wątroby. Marskość.	2
Patomorfologia, obraz kliniczny wybranych zapaleń oraz nowotworów krtani i płuc.	2
Patomechanizm objawów niewydolności nerek. Wybrane stany zapalne i nowotwory nerek.	2
Wybrane zagadnienia z onkologii układu powłokowego.	2
Wybrane zagadnienia z onkologii sutka.	2
Wybrane zmiany przednowotworowe i rak szyjki macicy – patogeneza, diagnostyka, profilaktyka.	2

Wybrane zagadnienia z onkologii układu płciowego męskiego.	1

21. Literatura

- Guzek J. W. Patofizjologia człowieka w zarysie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2008.
- Wieczorek M. Histopatologia ogólna i podstawy cytodiagnostyki SUM. Katowice 2011. Skrypt. Księgarnia Internetowa.
- Kumar V, Cotran R.S, Robbins S.L,. Patologia Robbinsa. Red. wyd. pol. Włodzimierz T. Olszewski Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2014.
- Kruś S, Skrzypek-Fakhoury E. Patomorfologia kliniczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007.
- Stachura J, Domagała W. PATOLOGIA znaczy słowo o chorobie tom 1. Kraków. Polska Akademia Umiejętności 2008.
- Stachura J, Domagała W. PATOLOGIA znaczy słowo o chorobie tom 2. Kraków Polska Akademia Umiejętności 2009.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: Biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia drugiego stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: I	**5. Semestr: II**
6. Nazwa przedmiotu: Stosowanie leków dostępnych bez recepty i suplementów diety w aspekcie bezpieczeństwa i zdrowia pacjenta	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się ▪ Charakterystyka różnic między lekiem a suplementem diety ▪ Omówienie rodzajów suplementów diety ▪ Omówienie zagrożeń wynikających ze stosowania suplementów diety ▪ Zwrócenie uwagi na możliwe interakcje pomiędzy lekami a suplementami diety **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W05, K2_W07, K2_W09, K2_W17 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U10, K2_U18 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K06, K2_K07	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Obserwacja - ocena aktywności na zajęciach, Projekt - przygotowanie prezentacji multimedialnej	*
W zakresie umiejętności	Obserwacja - ocena aktywności na zajęciach, Projekt - przygotowanie prezentacji multimedialnej	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja - ocena aktywności na zajęciach, Projekt - przygotowanie prezentacji multimedialnej	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Chemii i Analizy Leków, ul. Jagiellońska 4, 41-200 Sosnowiec, tel. (32) 364 16 11, tel. (32) 364 16 12, e-mail: chemlek@sum.edu.pl, strona internetowa: chemialekow.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr hab. n. farm. Artur Beberok, prof. SUM, email: abeberok@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość fizjologii człowieka w zakresie podstawowym. Podstawowa wiedza z zakresu chemii, biochemii, biologii komórki i patofizjologii.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Podręczniki Czasopisma naukowe Internet
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala seminaryjna WNF w Sosnowcu
18. Miejsce i godzina konsultacji	Dostępne na stronie internetowej: chemialekow.sum.edu.pl

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Zna definicję suplementu diety. Zna i rozumie różnice między lekiem a suplementem diety. Posiada wiedzę z zakresu wpływu suplementów diety na zdrowie człowieka.	K2_W05 K2_W07 K2_W09 K2_W17
P_U01	Posiada umiejętność wyszukiwania i interpretacji danych na temat dostępnych na rynku leków i suplementów diety. Posiada umiejętność przygotowania i prezentowania treści naukowych.	K2_U10 K2_U18
P_K01	Wykazuje: szacunek do pracy własnej i innych ludzi; zdolność do pracy w zespole; potrzebę aktualizowania własnej wiedzy.	K2_K01 K2_K06 K2_K07

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**
Suplement diety – definicja, rodzaje, uregulowania prawne, problem zastępowania leków suplementami diety, „marki parasolowe”	2
Przegląd leków i suplementów diety stosowanych w przebiegu przeziębienia cz. 1 (preparaty o działaniu przeciwgorączkowym, stosowane w katarze, stosowane w bólu gardła, stosowane w kaszlu)	2
Przegląd leków i suplementów diety stosowanych w przebiegu przeziębienia cz. 2 (preparaty stosowane w stanach zapalnych zatok, stosowane w stanach zapalnych ucha, o działaniu immunostymulującym, o działaniu przeciwalergicznym)	2
Leki dostępne bez recepty i suplementy diety stosowane w zaburzeniach procesu widzenia (w zespole suchego oka, w alergii i podrażnieniach oka); witaminy i mikroelementy wpływające na prawidłowe widzenie	1
Bezpieczeństwo leków i suplementów diety stosowane w leczeniu chorób skóry	2

	(e-learning)
Leki dostępne bez recepty i suplementy diety stosowane w praktyce pediatrycznej: postaci pediatrycznych leków i suplementów diety; charakterystyka leków i suplementów diety stosowanych w praktyce pediatrycznej; postać leku /suplementu diety a bezpieczeństwo stosowania	2 (e-learning)
Lek czy suplement diety w schorzeniach układu pokarmowego	2
Preparaty stosowane w celu poprawy nastroju	2
20.2. Seminaria	**15**
Leki dostępne bez recepty i suplementy diety dla diabetyków: regulujące poziom cukru; witaminy i mikroelementy; glukoza, fruktoza i słodziki; preparaty bez cukru	3
Bezpieczeństwo suplementów diety przeznaczonych dla osób intensywnie ćwiczących i preparatów wspomagających odchudzanie	3
Leki dostępne bez recepty i suplementy diety stosowane w okresie menopauzy, zaburzeniach potencji i przeroście gruczołu krokowego	3
Dermokosmetyki i nutraceutyki	3
Dostępność leków bez recepty i suplementów diety stosowanych w zaburzeniach układu krążenia (preparaty o działaniu przeciwzakrzepowym, wpływające na gospodarkę lipidową, stosowane w nadciśnieniu tętniczym, wzmacniające serce, wpływające na krążenie mózgowe, stosowane w leczeniu hemoroidów i żylaków)	3
20.3. Ćwiczenia	**0**

24. Literatura

1. Podlewski J.K., Chwalibogowska-Podlewska A.: Leki Współczesnej Terapii. Wyd. XX, Warszawa 2010
2. Pharmindex Kompedium Leków 2017
3. Steinhilber D., Schubert-Zsilavecz M., Roth H.J., (red. wyd. pol. Jelińska A., Pałka J., Zając M.) Chemia Medyczna. Medpharm, Wrocław 2012
4. Internet
5. Elektroniczne bazy medyczne

25. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Forma studiów: **stacjonarne**
Poziom kształcenia: **studia II stopnia**
Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Rok studiów: **II**

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr:** III
6. Nazwa przedmiotu: Biotechnologia żywności	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Zapoznanie z możliwościami aplikacji metod biotechnologii klasycznej oraz biotechnologii nowoczesnej w wytwarzaniu i przetwórstwie żywności. Przekazanie wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie metod oceny jakości żywności. Przekazanie wiedzy, związanej z problematyką dotyczącą nowych rodzajów żywności oraz nowoczesnych technologii opakowań żywności, a także substancji dodatkowych i zanieczyszczeń żywności. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W02, K2_W18, K2_W23, K2_W27 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U03 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K07	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się		
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny opisowy z pytaniami otwartymi lub testowymi	*
W zakresie umiejętności	Przygotowanie prezentacji multimedialnej	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja – ocena aktywności na zajęciach	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Nutrigenomiki i Bromatologii Katedry Biologii Molekularnej, ul. Jedności 8, 41-200 Sosnowiec, mkimsa@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: dr n. med. Magdalena Kimsa-Dudek	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Zna i rozumie podstawowe pojęcia z zakresu biochemii, biotechnologii przemysłowej oraz kontroli procesów biotechnologicznych. Zna podstawowe metody przeprowadzania modyfikacji genetycznych i potrafi przyporządkować im typowe zastosowania. Posiada umiejętność posługiwania się sprzętem i aparaturą wykorzystywaną w laboratorium analitycznym.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Opracowania własne dotyczące analizy żywności, biblioteka katedralna
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sosnowiec, ul. Jedności 8
18. Miejsce i godzina konsultacji	Sosnowiec, ul. Jedności 8, pok. 3.12, 3.13, 3.14 (godziny ustalane stosownie do planu zajęć Studentów lub bezpośrednie indywidualne umówienie się z prowadzącym)

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	dysponuje wiedzą na temat potencjału produkcyjnego żywych komórek i organizmów, a także podstaw biochemicznych i możliwości ich regulacji metodami technologicznymi potrafi korzystać ze sprzętu i aparatury stosowanej w laboratoriach badawczych związanych z opracowywaniem metod biotechnologicznej produkcji składników żywności	K2_W02 K2_W18
P_W02	definiuje i analizuje zagadnienia dotyczące hodowli komórkowych i wirusowych oraz prowadzenia procesów biosyntezy i biotransformacji w otrzymywaniu żywności nowej generacji	K2_W23
P_W03	dysponuje wiedzą związaną z nowoczesnymi laboratoryjnymi technikami diagnostycznymi i identyfikacyjnymi stosowanymi w biotechnologicznych metodach analizy żywności	K2_W27
P_U01	obsługuje specjalistyczny sprzęt i aparaturę stosowaną w laboratoriach analizy żywości	K2_U03
P_K01	interpretuje oraz efektywnie realizuje przydzielone zadanie	K2_K07

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**

	(15 w e-learningu)
Żywność modyfikowana genetyczne.	2 (2 w e-learningu)
Wykrywanie obecności GMO w żywności.	2 (2 w e-learningu)
Molekularne techniki kontrolowania GMO w żywności.	4 (4 w e-learningu)
Rodzaje żywności.	2 (2 w e-learningu)
Chemiczna żywność.	2 (2 w e-learningu)
Nowoczesne opakowania żywności.	1 (1 w e-learningu)
Piramida Zdrowego Żywienia. Podstawy profilaktyki żywieniowej.	2 (2 w e-learningu)
20.2. Seminaria	**15**
Źródła i rola białka w żywieniu człowieka. Aminokwasy jako dodatki do żywności, możliwości biosyntezy białka jako dodatku do żywności i pasz (wykorzystanie i właściwości drobnoustrojów, korzyści wynikające z zastosowania mikroorganizmów do syntezy białka). Metody oznaczania zawartości białka w produktach żywnościowych.	4
Źródła i rola węglowodanów w żywieniu człowieka. Biotechnologiczne możliwości otrzymywania polisacharydów z alg, roślin i mikroorganizmów, cel dodawania polisacharydów do żywności. Metody oznaczania zawartości cukrów w produktach żywnościowych.	3
Źródła i rola tłuszczu w żywieniu człowieka. Biotechnologiczne możliwości mikrobiologicznej syntezy tłuszczu. Identyfikacja olejów i metody oznaczeń stosowane do oceny jakości tłuszczów i olejów jadalnych.	3
Zastosowanie metod fermentacyjnych do wytwarzania żywności. Składniki odżywcze mleka, ich znaczenie w żywieniu człowieka. Metody badania mleka oraz przetworów mlecznych.	3
Ocena bezpieczeństwa żywności.	2

21. Literatura

Podstawowa:

1. Bednarski W., Reps A.: Biotechnologia Żywności. WNT, Warszawa 2002.
2. Sikorski Z. E. (red.): Chemia żywności. WNT, Warszawa 2007.
3. Świderski F. (red.): Żywność wygodna i funkcjonalna. WNT, Warszawa 2003.
4. Krzystyniak K., Obiedziński M.: Przewodnik po bezpiecznej żywności. Medyk, Warszawa 2012.

Uzupełniająca:

1. Mazza G.: Functional Foods: Biochemical and processing aspects. CRC Press 2002.
2. Grajek W. (red.): Przeciwutleniacze w żywności. Aspekty zdrowotne, technologiczne, molekularne i analityczne. WNT, Warszawa 2007.
3. Castle D.: Nutrition and genomics. Academic Press 2009.
4. Mutlu M. (red.): Biosensors In food processing, safety and quality control. CRC Press 2011.
5. Czasopismo – Przemysł Spożywczy

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr:** III
6. Nazwa przedmiotu: Komórki macierzyste i inżynieria embrionalna	
7. Status przedmiotu: fakultet	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z biologią komórek macierzystych i inżynierią embrionalną jak również z możliwościami wykorzystania komórek macierzystych w terapii, zarówno w aspekcie medycznym jak i etycznym. Ponadto celem przedmiotu jest zaznajomienie studentów z metodami identyfikacji komórek macierzystych oraz wykształcenie umiejętności planowania toku badań laboratoryjnych. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W07/K2_W20/K2_W22 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U02/K2_U04/K2_U06 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01/K2_K07	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Kolokwia-pytania otwarte i zamknięte Test zaliczeniowy – pytania otwarte i zamknięte	*
W zakresie umiejętności	Przygotowanie prezentacji Obserwacja	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

* zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Biologii Molekularnej Katedry Biologii Molekularnej, ul. Jedności 8, 41-200 Sosnowiec, tel. (0-32) 364 12 34, e-mail: biolmolfarm@sum.edu.pl, http://www.biolmol.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr hab. Joanna Gola, prof. SUM; jgola@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: **Wiedza z zakresu:** biologii molekularnej z elementami diagnostyki molekularnej. **Umiejętności:** planowanie i przeprowadzanie badań technikami biologii molekularnej. **Inne kompetencje:** Potrafi rozwiązywać najczęstsze problemy związane z wykonywaniem pracy zawodowej.	

15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	instrukcje do zadań problemowych, zagadnienia do przygotowania na seminaria, podręczniki, materiały źródłowe, materiały w systemie e-learning
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sosnowiec, ul. Jedności 8
18. Miejsce i godzina konsultacji	Sosnowiec, ul. Jedności 8, zgodnie z harmonogramem dostępnym na stronie Zakładu Biologii Molekularnej Katedry Biologii Molekularnej

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Posiada wiedzę i wykazuje się znajomością terminologii z zakresu medycyny regeneracyjnej. Wykazuje znajomość technik stosowanych w czasie hodowli i różnicowania, w powiązaniu z hierarchią komórek macierzystych oraz ich potencjalnym wykorzystaniem w terapii.	K2_W07 K2_W22 K2_U06
P_W02	Potrafi opisać aspekty etyczne stosowania komórek macierzystych w medycynie regeneracyjnej oraz zna zagrożenia wynikające z zastosowania terapii komórkowej.	K2_W20
P_U01	Rozumie metody identyfikacji pochodnych komórek macierzystych i potrafi zaplanować tok badań laboratoryjnych.	K2_U02 K2_U04

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
0.1. Wykłady	**15 (w e-learning)**
Wprowadzenie: hierarchia, pochodzenie, hodowla i wykorzystanie komórek macierzystych.	5
Typy komórek macierzystych i rodzaje ich hodowli.	3
Różnicowanie i odróżnicowywanie komórek macierzystych.	3

Somitogeneza, rozwój mezodermy głowowej, sklerotomu i mięśni szkieletowych. Molekularne podłoże rozwoju układu krwionośnego, limfatycznego. Podstawy różnicowania się kończyn kręgowców.	2
Przebieg i warunki programu determinacji losu komórek w rozwoju. Rola i uwarunkowania genetyczne kontroli rozwoju organizmu człowieka.	2
20.2. Seminaria	**15**
Banki linii komórkowych i krwi pępowinowej. Izolacja komórek macierzystych krwi pępowinowej lub obwodowej metodą magnetycznie aktywowanego sortowania komórek.	3
Hodowle komórek macierzystych w układzie monokultur (dwu i trójwymiarowe), 2D i 3D. Hodowle komórek macierzystych w układzie kokultur.	3
Charakterystyka i kierunki różnicowania mezenchymalnych komórek macierzystych.	3
Strategie modyfikacji genetycznych komórek macierzystych – badania in vitro, in vivo, ex vivo oraz in silico. Komórki macierzyste w indukcji transformacji nowotworowej.	3
Projektowanie hodowli komórek macierzystych w medycynie regeneracyjnej.	3
20.3. Ćwiczenia	**-**

21. Literatura

21.1. Podstawowa

1. Komórki macierzyste w medycynie regeneracyjnej, Skrypt dla studentów biotechnologii medycznej pod redakcją Urszuli Mazurek, Katowice 2015, wydanie 1
2. Zarys organogenezy: różnicowanie się komórek w narządach. Zofia Bielańska-Osuchowska. Wydaw. Naukowe PWN, 2004.
3. J. Bishop. Ssaki transgeniczne. PWN, Warszawa, 2001.
4. H. Krzanowska i W. Sokół-Misiak. Molekularne mechanizmy rozwoju zarodkowego. PWN, 2002.
5. J. Buchowicz. Biotechnologia molekularna – geneza, przedmiot, perspektywy badań i zastosowań, PWN 2006.
6. L. Zwierzchowski. Biotechnologia zwierząt, PWN, 1997.

21.2. Uzupełniająca

1. Tetsuya I., Koji E. Fetal stem cel transplantation: past, present, and future. World Journal of Stem Cells. 2014; 6(4): 404-420.
2. Bielec B. Stojko R. Komórki macierzyste krwi pępowinowej-zastosowanie terapeutyczne. Postep Hig Med Dosw. 2015; 69: 853-863.
3. Kitel R., Czarnecka J., Rusin A. Trójwymiarowe hodowle komórek- zastosowanie w badaniach podstawowych i inżynierii tkankowej. Postępy Biochemii. 2013; 59(3): 305-314.
4. Rossi G., Manfrin A., Lutolf M.P. Progress and potential in organoid research. Nature Review(Genetics). 2018; 19: 671-687.
5. Saeedi P., Halabian R., Foolodi A., A revealing review of mesenchymal stem cells therapy, clinical perspectives and modification strategies. Stem Cell Investig. 2019; 6(34): 1-18.
6. Lin W., Huang L., Fang B., Li G., Chen L., Xu L. Mesenchymal stem cell and cancer: clinical challenges and oportunities. BioMed Research International. 2019; 1-12.
7. Cieślar-Pobuda et al, Transdifferentiation and reprogramming: Overview of the processes, their similarities and differences, Biochim Biophys Acta. 2017; 1864, 7:1359-1369.
8. Żurawski M., Majka M. Indukowane pluripotencjalne komórki macierzyste-nowe rozwiązanie w medycynie regeneracyjnej. Diagnostyka Laboratoryjna. 2011; 47(2): 187-192.

9. Ayab A.Z., Ramasamy T.S. Cancer stem cells as key drivers of tumour progression. Journal of Biomedical Science. 2018; 25(20): 1-18.
10. Ong Ch.S., Yesantharao P., Huang Ch.Y., Mattson G., Boktor J., Fukunishi T., Zhang H., Hibino N. 3D bioprinting using stem cells. Pediatric Research. 2018; 82(1): 223-231.
11. Berg A., Mummery Ch., Passier R., Meer A., Personalised organs-on-chips: functional testing for precision medicine. Lab Chip. 2019; 19: 198-205.
12. Szustka A., Rogalińska M., Potencjalne zastosowanie komórek macierzystych w medycynie regeneracyjnej i transplantologii. Postępy Biochemii. 2017; 63(2): 143-150.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr:** III
6. Nazwa przedmiotu: Stawonogi występujące w środowisku człowieka jako markery biologiczne wykorzystywane w medycynie sądowej i kryminalistyce	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Zapoznanie z najważniejszymi grupami i gatunkami owadów, roztoczy i innych stawonogów wykorzystywanych w medycynie sądowej. Przekazanie wiedzy w zakresie metodyki badań w miejscu popełnienia zbrodni i badań autopsyjnych. Sposoby określania miejsca i czasu popełnienia zbrodni, aktywności denata przed popełnieniem morderstwa oraz relokacji zwłok na podstawie danych entomologicznych i akarologicznych. Metodyka zbioru materiału badawczego w miejscu popełnienia zbrodni, oględziny wstępne, protokoły, dokumentacja badań, metodyka zbioru materiału podczas autopsji. Metodyka badań podstawowych prowadzonych w parazytologii, entomologii i akarologii sądowej - z zastosowaniem biologii molekularnej, badania z zakresu genetyki populacyjnej, morfologii, badania biologii taksonów w środowisku naturalnym, analiza migracji oraz dyspersji owadów i roztoczy, analiza forezy na specyficznych gatunkach owadów. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W16, K2_W18, K2_W19, K2_W25, K2_W27 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U01, K2_U02, K2_U03, K2_U05, K2_U12, K2_U13, K2_U15, K2_U16, K2_U17, K2_U18, K2U_20, K2_U21 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K06, K2_K07, K2_K09	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte Zaliczenie na ocenę – test wyboru	Udzielenie odpowiedzi na poziomie dostatecznym 65% poprawnych odpowiedzi
W zakresie umiejętności	Obserwacja mikroskopowa. Odpowiednia dokumentacja. Aktywność na zajęciach i seminariach. Przygotowanie prezentacji multimedialnej.	Ocena w zależności od stopnia zaangażowania studenta Prawidłowo zaprezentowany temat
W zakresie kompetencji	Obserwacja	Prawidłowo identyfikuje pasożyty i inne środowiskowe czynniki biologiczne zagrażające zdrowiu człowieka

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Parazytologii, 41-218 Sosnowiec, Jedności 8, solarzk@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. Krzysztof Solarz, solarzk@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość anatomii, histologii i fizjologii człowieka, procesów metabolicznych, podstaw genetyki medycznej, ponadto wiedza z zakresu chemii organicznej, analitycznej i biofizyki, patomorfologii, genetyki i higieny z epidemiologią jest bardzo pomocna w zrozumieniu zarówno objawów klinicznych (patomorfologia) jak też diagnostyki chorób pasożytniczych człowieka (genetyka, analiza instrumentalna, chemia analityczna i biofizyka); pomocna jest też znajomość łaciny i historii medycyny.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Tablica ogłoszeń, strona internetowa Zakładu Parazytologii, przesyłane mailowo publikacje i linki do stron internetowych, karty seminaryjne, preparaty mikroskopowe i makroskopowe, tablice poglądowe, gabloty
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala ćwiczeniowa 202 Zakładu Parazytologii
18. Miejsce i godzina konsultacji	Zakład Parazytologii: środa godz. 13.00-14.30

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Zdobywa umiejętności i kompetencje w zakresie pobierania materiału do badań laboratoryjnych wykonywanych w miejscu zbrodni i badaniach autopsyjnych, z uwzględnieniem metod stosowanych w entomologii i akarologii sądowej.	K2_W18 K2_W19 K2_W27
P_W02	Uzyskuje wiedzę na temat prawidłowej interpretacji wyników analiz entomologicznych, akarologicznych i parazytologicznych w celu określenia daty i miejsca popełnienia przestępstwa, a w konsekwencji ustalenia tożsamości sprawcy.	K2_W16 K2_W18 K2_W19 K2_W27
P_W03	Poznaje ważne grupy owadów wykorzystywanych w medycynie sądowej - muchówek, ciem i chrząszczy oraz entomologiczne metody określania daty popełnienia zbrodni, metody zbioru i hodowli owadów nekrofagicznych istotnych w odtwarzaniu daty popełnienia zbrodni.	K2_W16 K2_W18 K2_W19 K2_W25
P_W04	Zdobywa wiedzę na temat morfologii, biologii, ekologii, oraz metod zbioru i hodowli gatunków stawonogów	K2_W16 K2_W19 K2_W27

	wykorzystywanych najczęściej jako markery czasu i miejsca popełnienia zbrodni, lub w sprawach sądowych innego typu.	
P_U01	Potrafi się posługiwać akarologicznymi metodami określania miejsca i daty popełnienia zbrodni. Umie zebrać i określić przydatność roztoczy kurzu domowego, roztoczy przechowalnianych, innych roztoczy Astigmatina, przędziorków i innych roztoczy - pasożytów roślin, roztoczy wodnych, glebowych, roztoczy Mesostigmata, roztoczy pasożytujących w skórze. Potrafi ocenić przydatność innych stawonogów występujących w otoczeniu człowieka jako markerów popełnienia przestępstwa, a także we wszystkich ekspertyzach sądowych.	K2_U02 K2_U03 K2_U05 K2_U12 K2_U13 K2_U16 K2_U17 K2_U18
P_U02	Prawidłowo interpretuje uzyskane wyniki analiz z zakresu wiedzy entomologicznej, akarologicznej i parazytologicznej w sprawach sądowych, w tym w celu określenia daty i miejsca popełnienia przestępstwa, a w konsekwencji ustalenia tożsamości sprawcy.	K2_U12 K2_U15 K2_U17 K2_U18 K2_U20
P_U03	Potrafi zastosować w praktyce wiedzę na temat ważnych grup owadów wykorzystywanych w medycynie sądowej - muchówek, ciem i chrząszczy. Zna entomologiczne metody określania daty popełnienia zbrodni, metody zbioru i hodowli owadów nekrofagicznych istotnych w odtwarzaniu daty popełnienia zbrodni.	K2_U02 K2_U03 K2_U05 K2_U16 K2_U17 K2_U18 K2_U20 K2_U21
P_K01	Posiada umiejętność pracy w zespole, uczestniczyć w działaniach grupy wykonującej zadania z zakresu entomologii i akarologii sądowej w celu rozwiązania problemów związanych z dochodzeniem kryminalistycznym lub innego typu ekspertyzami sądowymi.	K2_K01 K2_K06 K2_K07 K2_K09

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**
Entomologia sądowa - przegląd grup owadów wykorzystywanych w medycynie sądowej - muchówek, ciem i chrząszczy. Entomologiczne metody określania daty popełnienia zbrodni.	5
Metody zbioru i hodowli owadów nekrofagicznych istotnych w odtwarzaniu daty popełnienia zbrodni, metodami entomologicznymi.	5
Akarologia sądowa. Akarologiczne metody określania miejsca i daty popełnienia zbrodni. Znaczenie roztoczy kurzu domowego i roztoczy przechowalnianych, innych roztoczy pasożytujących na roślinach, roztoczy wodnych, glebowych i pasożytujących w skórze (*Demodex spp., Sarcoptes scabiei*) lub na skórze (*Neotrombicula, Dermanyssus*, *Ornithonyssus*, kleszcze).	5
20.2. Seminaria	**15**
Inne stawonogi występujące w otoczeniu człowieka jako markery miejsca i czasu popełnienia przestępstwa.	5
Metodyka zbioru materiału badawczego w miejscu popełnienia zbrodni, oględziny wstępne, protokoły, dokumentacja badań, metodyka zbioru materiału podczas autopsji.	4

Metodyka badań podstawowych prowadzonych w akaroentomologii sądowej - badania z zastosowaniem biologii molekularnej, badania z zakresu genetyki populacyjnej, badania morfologiczne, badania biologii taksonów w środowisku naturalnym, analiza dyspersji owadów i roztoczy, analiza forezy na specyficznych forentach i migracji.	6

21. Literatura

Literatura podstawowa

1. Błaszak Cz. (red.): Zoologia, Tom 2, Część 1. Stawonogi. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2011.
2. Błaszak Cz. (red.): Zoologia, Tom 2, Część 2. Stawonogi. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.
3. Buczek A. Choroby pasożytnicze. Epidemiologia. Diagnostyka. Objawy. Wyd. Drukarnia LIBER Lublin, 2003 lub Wyd. Koliber Drukarnia AKAPIT, Lublin 2005 lub 2010.
4. Kaczorowska E., Draber-Mońko A.: Wprowadzenie do entomologii sądowej. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 2010.
5. Solarz K., Szilman P. (red.): Parazytologia i akaroentomologia lekarska. Podręcznik do ćwiczeń i seminariów. Tom I. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice, 2011.
6. Solarz K., Szilman P. (red.): Parazytologia i akaroentomologia lekarska. Podręcznik do ćwiczeń i seminariów. Tom II. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katowice, 2011.
7. Vieira D.N. (red.): Forensic Medicine. From old problems to new challenges. InTech, Rijeka 2011.

Literatura uzupełniająca

1. Benecke M.: A brief history of forensic entomology. *Forensic Science International,* 120, 2001: 2-14.
2. Benecke M.: A brief survey of the history of forensic entomology. *Acta Biologica Benrodis,* 14, 2008: 15-38.
3. Boczek J., Błaszak C.: Roztocze (Acari) – Znaczenie w życiu i gospodarce człowieka. SGGW, Warszawa, 2005.
4. Bogdanowicz W., Rogalla U.: Muchy i paskowe kody. *Genetyka i Prawo*, 7, 2009: 6-9.
5. Bogdanowicz W., Draber-Mońko A., Malewski T.: Biologiczna metka. *Academia,* 13 (1), 2008: 31-33.
6. Buczek A.: Choroby pasożytnicze. Epidemiologia. Diagnostyka. Objawy. Wyd. Drukarnia LIBER, Lublin, 2003 **lub** Wyd. Koliber Drukarnia AKAPIT, Lublin, 2005 i kolejne.
7. Byrd J.H., Castner J.L.: Forensic Entomology: Utility of Arthropods in Legal Investigations. 2000. ISBN: 0849381207.
8. Colloff M.J.: Dust mites. Springer. CSIRO Publishing, Collingwood, Australia, 2009.
9. Frost C. L., Braig H. R., Amendt J., Perotti M. A.: Indoor arthropods of forensic importance: insects associated with indoor decomposition and mites as indoor markers. [In:] J. ARMENDT et al. (eds) – Current Concepts in Forensic Entomology. Springer Science+Business Media B.V, 2010: 93-108.
10. Goff M.L.: A fly for the Prosecution: How Insect Evidence Helps Solve Crimes. 1993. ISBN: 0674007271.
11. Haskell N., Catts E.P. (eds.): Entomology and Death. A Procedural Guide. 1990. ISBN: 0962869600.
12. Krantz G.W., Walter D.E.: A manual of acarology. Third edition. Texas Tech University Press, Lubbock, USA, 2009.
13. Majkowska-Wojciechowska B. (red.): Alergia na roztocze. Oficyna Wydawnicza Mediton. Łódź, 2005.
14. Matuszewski Sz.: Katalog owadów przydatnych przydatnych do ustalania czasu śmierci w lasach Polski. Część I: Wprowadzenie. *Problemy Kryminalistyki*, 195, 2010: 5-17.
15. Matuszewski Sz.: Katalog owadów przydatnych przydatnych do ustalania czasu śmierci w lasach Polski. Część II: Muchówki (Insecta: Diptera). *Problemy Kryminalistyki*, 268, 2010: 26-38.
16. Perotti M.A., Goff M.L., Baker A.S., Turner B.D., Braig H. R. Forensic acarology: an introduction. *Experimental & Applied Acarology*, 49: 3-13.
17. Piotrowski F.: Zarys entomologii parazytologicznej. PWN, Warszawa, 1990.

18. Solarz K.: Indoor mites and forensic acarology. *Experimental & Applied Acarology,* 49 (1-2), 2009:: 135-142
19. Solarz K.: House Dust Mites, Other Domestic Mites and Forensic Medicine. In: Forensic Medicine - From Old Problems to New Challenges [Edited by Duarte Nuno Vieira]. InTech, Rijeka, Croatia, 2011: 327-358.
20. Solarz, K.: Domestic and storage mites. An identification guide and diagnoses of taxa. Medical University of Silesia in Katowice, Advert Studio, Ruda Śląska, Poland, 2011.
21. Solarz K.: House Dust Mites and storage Mites (Acari: Oribatida: Astigmatina). Identification Keys. Institute of Systematics and Evolution of Animals, Polish Academy of Sciences, Cracow, Poland, 2012.
22. Żółtowski Z. (red.): Arachno-entomologia lekarska. PZWL, Warszawa, 1976.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: Biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr: III**
6. Nazwa przedmiotu: FITOCHEMIA i FITOTOKSYKOLOGIA	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Celem kształcenia jest zapoznanie studentów z szlakami metabolicznymi w komórkach roślin i grzybów. Poznanie i wykorzystanie substancji czynnych zawartych w roślinach i grzybach w lecznictwie i biotechnologii. Stosowanie metod otrzymywania substancji farmakologicznie czynnych i ich oceny. Wykorzystanie surowców pochodzących z roślin i grzybów jako preparatów leczniczych oraz biomarkerów i bioindykatorów. Zapoznaje studentów z problematyką związaną z czynnymi substancjami pochodzenia naturalnego oraz fitonutraceutykami. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W06; K2_W10; K2_W15; K2_W18; K2_W27 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U10; K2_U17; K2_U18 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01	
9. Liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. Liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte, zamknięte, testy wyboru, sprawdzian ustny	*
W zakresie umiejętności	Sprawdzian pisemny – pytania otwarte, zamknięte, testy wyboru, sprawdzian ustny	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Farmakognozji i Fitochemii, ul. Jagiellońska 4, 41-200 Sosnowiec, farmafit@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Ilona Kaczmarczyk-Sedlak	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Wiadomości z zakresu biologii roślin, chemii ogólnej i chemii organicznej. Znajomość zasad doboru metod analitycznych do rozwiązania konkretnego zadania analitycznego, wykonywania analizy jakościowej i ilościowej związków chemicznych metodami klasycznymi i instrumentalnymi.	

15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Materiały przygotowane przez prowadzącego, podręczniki akademickie, ogólnoświatowa literatura naukowa
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala seminaryjna
18. Miejsce i godzina konsultacji	Pomieszczenia Katedry, ustalane w zależności od planu zajęć

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	zna główne i poboczne szlaki metaboliczne w komórkach roślin i grzybów	K2_W06
P_W02	wykazuje znajomość zasad monitoringu biologicznego. Rozumie znaczenie biomarkerów i bioindykatorów w ocenie zdrowia i ocenie jakości środowiska	K2_W10
P_W03	zna zaawansowane metody pozyskiwania nowych substancji leczniczych, Ma ugruntowaną wiedzę dotyczącą zastosowania metod i procesów biotechnologicznych do wytwarzania substancji farmakologicznie czynnych	K2_W15
P_W04	rozumie zasady funkcjonowania sprzętu i aparatury stosowanej w laboratoriach badawczych związanych z biotechnologią medyczną, zna nowoczesne laboratoryjne techniki diagnostyczne i identyfikacyjne stosowane w naukach biomedycznych	K2_W18 K2_W27
P_U01	stosuje technologie informacyjne do wyszukiwania potrzebnych informacji oraz do samodzielnego i twórczego rozwiązywania problemów, wykazuje pogłębione umiejętności prognozowania i wnioskowania na podstawie danych uzyskanych z różnych źródeł, potrafi zebrać, ocenić rzetelność materiałów źródłowych i wykorzystać je do opracowań tematycznych	K2_U10 K2_U17 K2_U18

P_K01	ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy i metody uczenia dla siebie i innych	K2_K01

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**
Wprowadzenie do zagadnień analizy fitochemicznej. Podstawy prawne regulujące metody badań leków roślinnych. Standaryzacja leku roślinnego i preparatów galenowych **(e-learning)**	4
Biosynteza metabolitów roślinnych o znaczeniu farmakologicznym **(e-learning)**	2
Metody analityczne i techniki separacyjne w fitochemii **(e-learning)**	4
Negatywne markery w fitochemii i fitotoksykologii **(e-learning)**	2
Konwencjonalna i molekularna hodowle roślin, inżynieria genetyczne roślin leczniczych **(e-learning)**	3
20.2. Seminaria	**15**
Metabolity pierwotne roślin leczniczych i metody ich analizy	1
Metabolity wtórne biogenetycznie wywodzące się z kwasu szikimowego i metody ich analizy	4
Terpenowe pochodne w roślinach leczniczych i metody ich analizy	4
Biomarkery i bioindykatory w badaniach fitochemicznych	3
Fitoneutraceutyki. Środowiskowe aspekty analizy fitochemicznej	3
20.3. Ćwiczenia	

21. Literatura

1. Kohlmunzer St. Farmakognozja. PZWL 2000
2. Malepszy St. Biotechnologia roślin. PWN, 2009
3. Kayser O., Muller R. Biotechnologia farmaceutyczna. PZWL, 2003
4. H. Strzelecka i in.: Chemiczne metody badań roślinnych surowców leczniczych, PZWL, Warszawa 1982
5. K. Głowniak (red.) : Ćwiczenia z fitochemii Lublin 2006
6. Chmiel A. Biotechnologia komórek roślinnych. 1992. Biotechnologia. 4(19), 5-16
7. Chmiel A. Przemysłowa biotechnologia leku roślinnego. 2002. Farmacja Polska, 58, 103-110
8. Hefferon K.L. Biopharmaceutical in plants. Boca Raton 2010 Taylor and Francis Group
9. Artykuły naukowe wybrane przez prowadzących

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:**
4. Rok: II	**5. Semestr:** III
6. Nazwa przedmiotu: : EPIDEMIOLOGIA OGÓLNA Z ELEMENTAMI EPIDEMIOLOGII MOLEKULARNEJ	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Zdobycie wiedzy w zakresie podstaw epidemiologii. Ocena stanu zdrowia ludności i rodzaje źródeł informacji. Uwarunkowania zdrowia populacji w ujęciu historycznym i obecnie. Umiejętność stosowania metod epidemiologicznych w rozwiązywaniu wieloczynnikowej etiologii zjawisk zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem epidemiologii molekularnej jako nowego standardu dla epidemiologii opisowej i poprawy dokładności badań analitycznych (wpływ czynników genetycznych i środowiskowych oraz ich interakcji dla rozwoju choroby). **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W10, K2_W13 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U07, K2_U08 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Zaliczenie na ocenę – sprawdzian pisemny, pytania otwarte i problemowe	*
W zakresie umiejętności	Obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja aktywności na zajęciach. Recenzja dyskusji problemowych.	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: **Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy** 41-200 Sosnowiec ul. Ostrogórska 30 Tel: 32 364 13 47 e-mail: bioanaliza@sum.edu.pl strona www biotoks.sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n. med. Jerzy Stojko e-mail: jstojko@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Podstawy wiedzy z biologii ogólnej i biologii człowieka oraz genetyki klasycznej, populacyjnej i molekularnej	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Prezentacje poglądowe, materiał biologiczny do ćwiczeń praktycznych.
17. Miejsce odbywania się zajęć	Wykłady – sala wykładowa Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, sale seminaryjne Katedry i Zakład Toksykologii i Bioanalizy.
18. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy, Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu, ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec , zgodnie z ustalonym harmonogramem.

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Wykazuje znajomość zasad monitoringu biologicznego. Rozumie znaczenie zastosowania biomarkerów w poszukiwaniu związków gen-choroba oraz interakcji gen-środowisko.	K2_W10
P_W02	Rozumie i analizuje zagrożenia i konsekwencje zdrowotne związane z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego	K2_W13
P_U01	Potrafi zidentyfikować narażenie zawodowe i środowiskowe na działanie czynników chorobotwórczych	K2_U07
P_U02	Potrafi przewidzieć skutki uwarunkowań genetycznych rozwoju chorób w populacji ludzkiej	K2_U08
P_K01	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy i metody uczenia dla siebie i innych	K2_K01

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.2. Seminaria	**30**
Epidemie w ujęciu historycznym i obecnie. Badania epidemiologiczne nad wpływem narażeń środowiskowych na populacje ludzkie. Wieloczynnikowa etiologia chorób o podłożu środowiskowym.	4 (3 w e-learningu)
Pojęcie zdrowia i uwarunkowania zdrowia. Pomiar stanu zdrowia. Mierniki stosowane w epidemiologii. Źródła informacji o zdrowiu ludności.	4

Podstawy demografii. Cechy demograficzne a występowanie chorób. Rola demografii w epidemiologii i zdrowiu publicznym.	3 (2 w e-learningu)
Metody oceny czynników ryzyka choroby w epidemiologii analitycznej (badania kohortowe i kliniczno–kontrolne.	3
Strategie zapobiegania chorobom. Badania przesiewowe. Epidemiologia chorób zakaźnych. Rodzaje epidemii.	4
Zasady opracowywania ogniska epidemicznego na przykładzie epidemii wirusowego zapalenia wątroby.	3
Interpretacja wyników w aspekcie oceny związków przyczynowo -skutkowych. Potencjalne błędy w badaniach epidemiologicznych	3
Podstawy epidemiologii molekularnej i jej rola w ocenie czynników ryzyka chorób.	3
Molekularne i cytogenetyczne markery skutku biologicznego i podatności osobniczej	3

21. Literatura

1. Wiesław Jędrychowski: Epidemiologia- Wydawnictwo: PZWL rok wydania1999
2. Wiesław Jędrychowski: Podstawy epidemiologii Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2002
3. Gerard Drewa: Podstawy genetyki dla studentów i lekarzy .wydawnictwo Urban &Partner 2007
4. Mazurczak T: Genetyka medyczna. Notatki z wykładów" pod red. Tadeusza Mazurczaka PZWL 2009
5. J. Jośko-Ochojska: Higiena, epidemiologia i zdrowie publiczne. Podręcznik dla studentów Wydanie I; e-skrypt: (3,18 MB); SUM
6. Wiesław Jędrychowski -Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego ,rok wydania 2010
7. Drewa G, Ferenc T: Genetyka Medyczna. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Urban & Partner, Wrocław 2011

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia II stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr: III**
6. Nazwa przedmiotu: BIOTECHNOLOGICZNE ASPEKTY SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Celem kształcenia jest przedstawienie biotechnologicznych aspektów działania substancji psychoaktywnych. Studenci poznają właściwości, działanie i metody analizy środków psychoaktywnych. Zapoznają się z problematyką uzależnień. Potrafią wyszukiwać, analizować, selekcjonować informacje z różnych źródeł, dokonywać ich krytycznej oceny oraz formułować opinie w zakresie wiedzy o środkach psychoaktywnych. **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01, K2_W10, K2_W09 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U15, K2_U18 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Sprawdzian pisemny testowy Prezentacja multimedialna Dyskusja dydaktyczna	70% poprawnych odpowiedzi w teście Odpowiedni poziom merytoryczny prezentacji. Właściwy sposób prezentowania tematu. Aktywny udział w dyskusji dydaktycznej
W zakresie umiejętności	Prezentacja multimedialna Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedni poziom merytoryczny prezentacji. Właściwy sposób prezentowania tematu. Aktywny udział w dyskusji dydaktycznej
W zakresie kompetencji	Prezentacja multimedialna Dyskusja dydaktyczna Obserwacja	Odpowiedni poziom merytoryczny prezentacji. Właściwy sposób prezentowania tematu. Aktywny udział w dyskusji dydaktycznej

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Toksykologii i Bioanalizy, 41-200 Sosnowiec, ul. Ostrogórska 30, tel. 323641347, bioanaliza@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Prof. dr hab. n. med. Jerzy Stojko, jstojko@sum.edu.pl	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość budowy anatomicznej organizmu ludzkiego i podstawowych zależności między budową i funkcją organizmu. Znajomość podstawowych pojęć związanych z toksykologią. Umiejętność korzystania z internetowych baz danych oraz z naukowego piśmiennictwa. Znajomość podstawy technik informatycznych oraz zasady pracy z edytorami tekstu. Umiejętność prezentacji tematu.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Prezentacje poglądowe
17. Miejsce odbywania się zajęć	Zgodnie z planem Dziekanatu
18. Miejsce i godzina konsultacji	Informacje na stronie internetowej: http://biotoks.sum.edu.pl

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Ma poszerzoną wiedzę z zakresu fizykochemicznych, biologicznych i biochemicznych podstaw funkcjonowania organizmów	K2_W01
P_W02	Wykazuje znajomość zasad monitoringu biologicznego. Rozumie znaczenie biomarkerów i bioindykatorów w ocenie zdrowia i ocenie jakości środowiska	K2_W10
P_W03	Zna przyczyny, objawy i diagnozowanie wybranych zaburzeń chorobowych. Uświadamia sobie relacje między objawem a chorobą	K2_W09
P_U01	Posiada umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu i nabytej w trakcie studiów wiedzy w procesie planowania i realizacji działań badawczych	K2_U15
P_U02	Potrafi zebrać, ocenić rzetelność materiałów źródłowych i wykorzystać je do opracowań tematycznych	K2_U18
P_K01	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie i potrafi dobrać właściwe źródła wiedzy i metody uczenia dla siebie i innych	K2_K01

20. Formy i tematy zajęć	Liczba godzin
20.2. Seminaria	**30**
Zajęcia organizacyjne, wprowadzenie do toksykologii (historia, podstawowe pojęcia)	3
Obowiązujące prawodawstwo – ustawodawstwo polskie dotyczące alkoholu etylowego, narkotyków, palenia tytoniu	3
Kannabis – budowa, losy w organizmie, działanie kannabinoidów, marihuana, haszysz, olej haszyszowy –działanie i sposób otrzymywania, perspektywy leczniczego zastosowania kannabinoidów	3
Depresanty oun – alkohol etylowy, właściwości, mechanizm działania, zatrucie alkoholem etylowym. Leczenie uzależnienia od alkoholu	3
Stymulatory oun – amfetamina, metamfetamina, kokaina, narkotyki zmodyfikowane o działaniu amfetaminopodobnym	3
Opioidy – opium, produkty przeróbki słomy makowej, morfina, kodeina, heroina	3
Halucynogeny – indolowe, pochodne ergoliny, tryptaminy, karboliny, halucynogeny fenyloalkiloaminowe, pochodne fenyloetyloaminy, inne halucynogeny: ketamina	3
Nikotyna – historia palenia tytoniu, toksykologia nikotyny, zespół uzależnienia od nikotyny (klasyfikacja, obraz kliniczny, aspekty farmakoekonomiczne, psychologiczne i socjologiczne koncepcje uzależnienia, terapia, toksyczne składniki dymu tytoniowego, choroby związane z paleniem tytoniu, bierne palenie	3
Inne substancje o działaniu psychoaktywnym: barbiturany, GHB, inhalanty, dopalacze	3
Metody analizy środków psychoaktywnych. Kolokwium zaliczeniowe	3

21. Literatura

- Szukalski B.: Narkotyki – kompendium wiedzy o środkach uzależniających. Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2005.
- Krakowiak A., Rutkiewicz A. (red.): „Dopalacze" – od teaorii do praktyki klinicznej. A-medica press, 2019.
- Jurowski K., Piekoszewski W. Toksykologia I, II. PZWL, Warszawa, 2020.
- Seńczuk W. (red.): Toksykologia współczesna. Podręcznik dla studentów farmacji. PZWL Warszawa, 2016.
- Woronowicz B.T.: Uzależnienia, geneza, terapia, powrót do zdrowia. Media Rodzina, Poznań 2009.
- Erickson C.K.: Nauka o uzależnieniach. Od neurobiologii do skutecznych metod leczenia. WUW, Warszawa 2010.
- Szukalski B.: Metody analizy środków uzależniających. Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 1997
- Davenport-Hines R.: Odurzeni. Historia narkotyków 1500-2000. WAB, Warszawa 2006.
- Gilman S.L., Xun Z.: Dym. Powszechna historia palenia. Universitas, Kraków 2009.
- Connolly S.: Warto wiedzieć… kokaina; heroina, amfetamina. Visioner, Warszawa 2003.
- Abel E.L.: Marihuana, pierwsze dwanaście tysięcy lat. Latawiec, Warszawa 2010.
- Sipowicz K.: Czy marihuana jest z konopi? Wydawnictwo Baobab, 2011.
- Jędrzejko M.: Marihuana fakty marihuana mity. ATLA 2, 2011.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: Biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia drugiego stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr: I**
6. Nazwa przedmiotu: Biofarming –uprawy molekularne	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	

8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się

Przedstawienie podstaw teoretycznych i wykształcenie umiejętności i kompetencji w aspekcie pracy w laboratoriach doświadczalnych, umiejętność pracy z materiałem roślinnym w kulturach *in vitro*, znajomość charakterystyki produkcji białek rekombinowanych w systemie komórek roślinnych, zwierzęcych, drożdży i bakterii, zasad opracowania technologii produkcji białek rekombinowanych za pomocą uprawy molekularnej, poznanie transgenicznych roślin leczniczych oraz roślin modyfikowanych genetycznie w produkcji enzymów przemysłowych oraz wykorzystywanych w fitoremediacji, przedstawienie zagadnień dotyczących roślin jako źródeł szczepionek jadalnych, zapoznanie się z biosyntezą metabolitów wtórnych wytwarzanych przez rośliny a wykorzystywanych w przemyśle farmaceutycznym, poznanie wpływu spożycia żywności i paszy GMO za zdrowie ludzi i zwierząt.

Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM

w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01, K2_W02, K2_W04, K2_W15, K2_W18, K2_W23, K2_W25, K2_W26, K2_W27

w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U01, K2_U02, K2_U04, K2_U13, K2_U15, K2_U19, K2_U20

w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K03, K2_K05, K2_K06

9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Zaliczenie pisemne testowe. Ustna weryfikacja wiedzy studenta.	*
W zakresie umiejętności	Przygotowanie prezentacji multimedialnej na bazie publikacji.	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;

Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;

Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Biotechnologii i Inżynierii Genetycznej, ul. Jedności 8, 41-200 Sosnowiec http://biotechnologia.sum.edu.pl/	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr hab. n. med. Ilona Bednarek	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Treści programowe przedstawionego kursu bazują na wiedzy studentów zdobytej na kursach: biologia roślin, biologia komórki, biochemia, inżynieria bioprocesowa, inżynieria genetyczna, biotechnologia molekularna. Student powinien wykazywać się wiedzą dotyczącą budowy roślin, zasad przygotowania, prowadzenia i kontroli hodowli roślin w warunkach *in vitro* oraz znać zagadnienia związane z transformacją roślin.	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Wybrane materiały w formie elektronicznej umieszczane są na stronie internetowej Zakładu
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sala seminaryjna Wydziału
18. Miejsce i godzina konsultacji	Zakład Biotechnologii i Inżynierii Genetycznej Godziny konsultacyjne ustalone przez studentów z prowadzącym zajęcia

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	ma wiedzę w zakresie biologicznych i biochemicznych podstaw funkcjonowania komórek oraz ich potencjału produkcyjnego,	K2_W01 K2_W02
P_W02	rozumie mechanizmy regulacji genów w komórkach, zna metody wprowadzania DNA do komórek i pozyskiwania i/lub ulepszania w ten sposób produkcyjnych linii komórkowych	K2_W04 K2_W25 K2_W26 K2_W27
P_W03	zna i rozumie metody poszukiwania nowych substancji leczniczych	K2_W15
P_W04	zna zasady funkcjonowania sprzętu i aparatury stosowanej w laboratorium biotechnologicznym, ma wiedze na temat prowadzenia procesów biosyntezy i biotransformacji otrzymywaniu różnych produktów biotechnologicznych	K2_W18 K2_W23
P_U01	posiada umiejętność efektywnego komunikowania się, przekazywania zdobytej wiedzy,	K2_U01 K2_U02
P_U02	posiada pogłębione umiejętności przygotowania, zakładania, prowadzenia i monitorowania hodowli komórkowych oraz potrafi zabezpieczyć materiał biologiczny wykorzystywany do badań molekularnych i procedur hodowlanych	K2_U04 K2_U13

P_U03	posiada umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu oraz analizować i opracować wyniki badań	K2_U15 K2_U19 K2_U20
P_K01	ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej,	K2_K01
P_K02	ma świadomość ważności postępowania profesjonalnego i przestrzegania zasad etyki zawodowej	K2_K03
P_K03	potrafi kierować grupą i rozumie ważność działań zespołowych	K2_K05 K2_K06

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.2. Seminaria	**30**
Genetycznie modyfikowane rośliny w produkcji enzymów przemysłowych	**3**
Genetycznie modyfikowane rośliny w fitoremediacji, hiperakumulatory	**3**
Etapy opracowania technologii produkcji białek rekombinowanych za pomocą uprawy molekularnej	**3**
Oczyszczanie i kontrola jakości produktów białkowych	**3**
Metabolity wtórne wytwarzane przez rośliny dla przemysłu farmaceutycznego	**3**
Wpływ spożycia żywności GMO na zdrowie zwierząt i człowieka	**3**
Zalety i ograniczenia roślinnych systemów biosyntezy białek rekombinowanych	**3**
Transformacja roślin leczniczych	**3**
Rośliny jako źródło szczepionek jadalnych	**3**
Produkcja w hodowli *in vitro* roślin białek stosowanych w diagnostyce	**3**

21. Literatura

Podstawowa

1. Red.: Ilona Bednarek, Daria Matczyńska, Daniel Sypniewski: Technologie biochemiczne. Wybrane technologie biofarmaceutyków i biokosmeceutyków. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, 2016
2. Red. Bednarek I.: Inżynieria genetyczna i terapia genowa. Zagadnienia podstawowe i aspekty praktyczne. SUM Katowice 2008
3. Malepszy S. Biotechnologia roślin. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2009.

Uzupełniająca

1. Victor M.Loyola-Vargas, Felipe Vazquez-Flota.: Plant Cell Culture Protocols. Humana Press. Totowa, New Jersey 2006
2. Woźny A., Przybył K.: Komórki roślinne w warunkach stresu. Komórki in vitro. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań 2004.
3. Zenkteler M. Hodowla komórek i tkanek roślinnych. Wydawnictwo Naukowe PWN. 1984.

22. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie	
1. Kierunek studiów: biotechnologia medyczna	**2. Poziom kształcenia:** studia drugiego stopnia **3. Forma studiów:** stacjonarne
4. Rok: II	**5. Semestr: III**
6. Nazwa przedmiotu: Zastosowanie modeli komórkowych i tkankowych w ocenie efektywności oraz bezpieczeństwa kosmetyków i ich składników *in vitro*	
7. Status przedmiotu: fakultatywny	
8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się Zapoznanie z perspektywami poszukiwania i wprowadzenia nowych substancji aktywnych, wytwarzanych biotechnologicznie o potencjalnym zastosowaniu w kosmetykach oraz zapoznanie z perspektywami poszukiwania i wprowadzenia nowych metod, w tym alternatywnych, oceny bezpieczeństwa kosmetyków i ich efektywności działania **Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM** w zakresie wiedzy student zna i rozumie: K2_W01, K2_W02, K2_W04, K2_W05 K2_W06, K2_W07, K2_W08, K2_W09, K2_W11, K2_W15, K2_W17, K2_W18, K2_W22, K2_W23, K2_W27 w zakresie umiejętności student potrafi: K2_U03, K2_U04, K2_U09, K2_U16, K2_U18, K2_U19, K2_U20 w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: K2_K01, K2_K03, K2_K06, K2_K07, K2_K08	
9. liczba godzin z przedmiotu	**30**
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu	**2**

11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Ocena aktywności na zajęciach, zaliczenie pisemne w formie testu jednokrotnego wyboru	*
W zakresie umiejętności	Ocena aktywności na zajęciach, ocena umiejętności współpracy, obserwacja	*
W zakresie kompetencji	Obserwacja	*

***** zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom;
Ponad dobry (4,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom;
Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie;
Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie;
Dostateczny (3,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie;
Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie	
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Biologii Komórki, 41-200 Sosnowiec, ul. Jedności 8, mlatocha@sum.edu.pl	
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr hab. n. med. Małgorzata Latocha	
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: Znajomość podstawowych mechanizmów molekularnych i biochemicznych komórek, znajomość podstaw teoretycznych z zakresu hodowli in vitro oraz zagadnień realizowanych w ramach przedmiotu „Biotechnologia w kosmetologii”	
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM
16. Materiały do zajęć	Zagadnienia do przygotowania dostępne na stronie internetowej jednostki
17. Miejsce odbywania się zajęć	Zgodnie z harmonogramem zamieszczonym na stronie internetowej wydziału
18. Miejsce i godzina konsultacji	Zakład Biologii Komórki, 41-200 Sosnowiec, ul. Jedności 8 kampus A, piętro III (p.305) - 1 godzina tygodniowo (termin dostosowany do planu studentów)

19. Efekty uczenia się

Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	Identyfikuje i charakteryzuje substancje czynne kosmetyków, ich mechanizmy działania oraz pochodzenie (naturalne, syntetyczne, tworzone biotechnologicznie).	K2_W01 K2_W02 K2_W05 K2_W06 K2_W07 K2_W09 K2_W22
P_WO2	Charakteryzuje i wymienia zakresy stosowania, przeciwwskazania i ograniczenia stosowania substancji czynnych kosmetyków/kosmetyków	K2_W02 K2_W04 K2_W08 K2_W11 K2_W18 K2_W22 K2_W23
P_W03	Identyfikuje, charakteryzuje i rozróżnia techniki, metody i procedury badań laboratoryjnych w zakresie oceny mechanizmów działania, aktywności i efektywności oraz bezpieczeństwa substancji stosowanych aktywnych kosmetyków.	K2_W08 K2_W15 K2_W17 K2_W18

		K2_W27
P_U01	Posiada umiejętność zaplanowania oceny aktywności wybranych składników czynnych kosmetyków oraz wpływu czynników fizycznych na komórki z zastosowaniem specjalistycznego sprzętu i aparatury laboratoryjnej oraz modeli komórkowych i tkankowych in vitro.	K2_U03 K2_U04 K2_U09 K2_U16 K2_U18 K2_U19 K2_U20
P_K01	Ma świadomość konieczności rzetelnego postępowania podczas wykonywania badań laboratoryjnych, weryfikacji otrzymanych wyników i formułowania wniosków.	K2_K01 K2_K03 K2_K06 K2_K07 K2_K08
P_K02	Ma świadomość potrzeby uzupełniania wiedzy specjalistycznej przez całe życie w oparciu o rzetelne źródła.	K2_K01

20. Formy i tematy zajęć	**Liczba godzin**
20.1. Wykłady	**15**
Metody badań surowców i wyrobów kosmetycznych.	2
Zastosowanie testów na zwierzętach oraz testów aplikacyjnych w ocenie negatywnego działania kosmetyków.	1
Metody alternatywne stosowane w testowaniu składników aktywnych kosmetyków.	2
Metody badania skórnej toksyczności ostrej (Dermal Corrosivity Test Methods): CORROSITEX Skin Corrosivity Test, EpiSkin Skin Corrosivity Test, EpiDerm Skin Corrosivity Test, SkinEthic RHE Skin Corrosivity Test, EST-1000 Skin Corrosivity Test	2
Metody oceny działania drażniącego na skórę związków chemicznych (Dermal Irritation Test Methods): Testy z zastosowaniem ludzkich ekwiwalentów naskórka (EpiSkin, EpiDerm, SkinEthic).	1
Metody oceny fototoksyczności (Phototoxicity Test Methods): 3T3 NRU phototoxicity test.	1
Metody oceny skórnej immunotoksyczności (Immunotoxicity (*Allergic Contact Dermatitis*) Test Methods): Murine local lymph node assay (LLNA) for skin sensitization, Nonradioactive LLNA protocol (LLNA: Brd UELISA), Nonradioactive LLNA protocol (LLNA:DA)	2
Zastosowanie ekwiwalentów EpiSkin, EpiDerm, EpiDermFT i EPISKIN jako modeli naskórka i pełnej grubości skóry w badaniu mechanizmu działania potencjalnych składników aktywnych kosmetyków	2
Badanie wpływu czynników fizycznych i chemicznych na proces melanogenezy oraz ocena potencjału hamującego enzymy melanogenezy z zastosowanie ekwiwalentu naskórka z melanocytami (MelanoDerm). Tkankowy model skóry łuszczycowej. Badania podstawowe i ocena substancji aktywnych w leczeniu łuszczycy oraz pielęgnacji skóry łuszczycowej.	2
20.2. Seminaria	**15**
Regulacje prawne w przemyśle kosmetycznym.	1
Szlaki metaboliczne przebiegające w komórkach skóry uczestniczące w tworzeniu bariery Reina. Synteza ceramidów, NMF, białek koperty korneocytów.	2
Szlaki metaboliczne przebiegające w komórkach skóry właściwej wpływające na tworzenie macierzy pozakomórkowej i nawilżenie skóry. Synteza kolagenu, elastyny oraz glikozaminoglikanów i proteoglikanów.	2
Szlaki metaboliczne przebiegające w komórkach skóry. Melanogeneza.	1

Mechanizm działania substancji aktywnych kosmetyków oraz ich potencjalny negatywny wpływ na metabolizm komórek.	3
Przenikanie składników aktywnych kosmetyków przez skórę.	2
Poprawa transportu transepidermalnego z wykorzystaniem metod chemicznych i fizycznych.	2
Reakcje niepożądane w odpowiedzi na stosowanie kosmetyków. Alergie kontaktowe, podrażnienia skóry, reakcje fitotoksyczne i fotoalergiczne. Przebarwienia skóry.	2
20.3. Ćwiczenia	**0**

21. Literatura
publikacje podane na zajęciach przez prowadzącego

22. Kryteria oceny – szczegóły	
Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących. Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się. Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.	